

Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Bilimleri Dergisi

ÖNSÖZ

Zihinsel güç ve fiziksel mücadele gerektiren sportif faaliyetler, insanın doğasını, zekâsını ve kabiliyetini ortaya koymaktadır. Sağlıklı yaşam arzusunu, motivasyonu, rekabeti ve sınırları görme isteğini içeren bu süreç, bilimsel çalışmalara konu olmakta; akademinin ruhunu oluşturan öğretim ve araştırma faaliyetlerini şekillendirmektedir. Bu doğrultuda üretilen bilimsel bilgiler ise akademisyenleri, uzmanları, profesyonelleri ve sporcuları etkilemekte; sosyal politikalara yön vermektedir. Toplum hayatını da ilgilendiren bu konuda; akademik bilginin sunulduğu ve tartışıldığı platformları meydana getirmek de bilimsel çalışmaların geleceği adına vazgeçilmez bir değer olmaktadır.

Multidisipliner anlayışın önem kazandığı günümüzde; Türkiye'nin yükseköğretimdeki politika ve hedeflerine uygun çalışmalar yürüten araştırma üniversitemiz, spor bilimleri alanında da önemli başarılarla imza atmaktadır. Üniversitemizdeki araştırma ve girişimler, aynı zamanda ülkemizin sportif ve bilimsel bilinirliğine de destek olmaktadır.

Akademik ve teknik altyapısı ile nitelikli öğretim faaliyetlerinin merkezinde bulunan Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültemiz bünyesinde çıkacak Dokuz Eylül Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi (DEUSBD) ise ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmalara platform olacak niteliktedir. Bilimsel etik ve değerlere bağlı kalınarak hazırlanan bu dergi, spor bilimleri alanındaki kapsamlı ve özgün çalışmaların bilim camiası tarafından değerlendirilmesine de imkânı sunacaktır.

Gelecekte bilimsel yayıncılığın referans indekslerince taranmayı ve yüksek etki faktörü ile öne çıkmayı hedefleyen dergide yer alan araştırmaların, spor biliminin gelişimine ve üniversitemizin uluslararası endekslerde üst sıralarda yer almasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Derginin hazırlanmasında emeği geçen editörlere; eser sahiplerine teşekkür ediyor; bilim insanlarını ve araştırmacılarımızı burada çalışmalarıyla yer almaya davet ediyoruz.

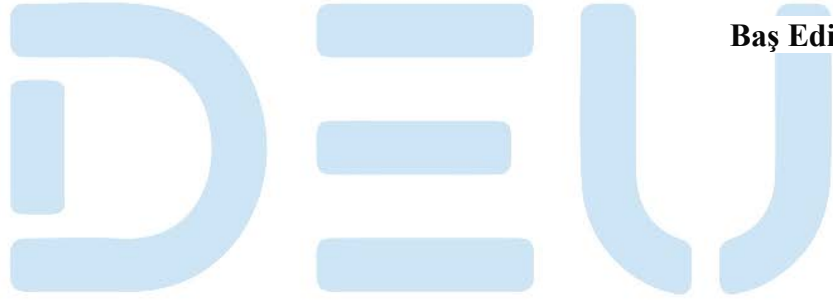
Prof. Dr. Nükhet Hotar
REKTÖR

Editör'den

Değerli bilim okuyucuları ve araştırmacılar, Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Dergisi, yayın hayatına 2023 yılında başlayan ve senede iki (Haziran, Aralık) sayı olmak üzere online yayınlanan Ulusal Hakemli bir dergidir. DEU Spor Bilimleri Dergisi spor bilimleri alanı çatısı altında yüksek kaliteli, alanda etki oluşturabilecek: antrenman bilimi, egzersiz fizyolojisi, sporcu sağlığı, spor biyomekaniği, beslenme, fiziksel aktivite, beden eğitimi ve spor öğretimi, spor yöneticiliği ve pazarlaması, spor psikolojisi ve sporda teknoloji kullanımı gibi alt disiplinlerden oluşan bilimsel yazıların derleme, orijinal araştırma, yöntem araştırması, teknik ve klinik (olgu sunumu, kitap değerlendirmesi, editöre mektup gibi) türlerini kör hakemli değerlendirme süreçlerinden geçirerek alandaki teorisyen ve uygulayıcı okuyucu kitlesine sunmayı amaçlamaktadır. Kör hakemli değerlendirmeden geçen ve editör kurulu tarafından yayına alınması uygun görülen bilimsel çalışmaları 1. Cilt 1. Sayımızda sizlere sunmaktan gurur ve mutluluk duyuyoruz.

Doç. Dr. Tolga ŞAHİN

Baş Editör

Sayın DEU Spor Bilimleri Dergisi Okuyucuları,

Spor bilimleri, egzersiz fiziyojisi, biyomekanik, spor psikolojisi, beslenme ve daha birçok disiplinden çeşitli konuları kapsayan geniş ve çok yönlü bir alandır. Spor biliminin disiplinler arası doğası onu araştırma ve yenilik için sonsuz olanaklarla dinamik bir alanda yayın hayatına başlayan bilimsel dergimizin ilk sayısına hoş geldiniz. Bu dergi, araştırmacılara, akademisyenlere ve uygulayıcılara spor bilimi ile ilgili konularda bulgularını paylaşmaları ve tartışmaları için bir platform sağlamayı amaçlamaktadır.

Bilim, spor ve performansta her zaman kritik bir rol oynamıştır ve bilimsel araştırmalardaki son gelişmeler, bilimin atletik performansı geliştirmedeki ve genel sağlık ve esenliği iyileştirmedeki önemini vurgulamıştır. Teknoloji ve araştırmadaki gelişmeler, insan vücudunun ve çeşitli fiziksel ve çevresel uyaranlara nasıl tepki verdiğinin daha iyi anlaşılmasına yol açmıştır. Bilimsel üretimin spora ve performansa en önemli katkılarından biri, antrenman ve performans analizinde veriye dayalı yaklaşımların kullanılmasıdır. Fiziyojik ve biyomekanik verileri ölçmek için giyilebilir teknolojilerin ve diğer araçların ortaya çıkmasıyla birlikte, sporcular ve antrenörler artık eğitim ve performans stratejilerini bilgilendirmek için çok miktarda bilgi toplayabilir ve analiz edebilir. Ayrıca egzersizin kardiyovasküler sağlık üzerindeki etkileri, fiziksel aktivite ile zihinsel sağlık arasındaki ilişki, sprint biyomekaniği ve beslenmenin atletik performans üzerindeki etkisi gibi bir dizi konuyu farklı yöntemlerle araştırarak yeni bulgular toplar ve bunları tartışarak sporda ilerlememize olanak sağlar (McDevitt ve ark., 2022).

Alanımızdaki akademik araştırmalar, yaralanma riskini en aza indirirken atletik performansı en üst düzeye çıkarmak için en uygun eğitim yöntemlerini ve protokollerini belirlemeye yardımcı olmuştur. Ayrıca, son araştırmalar, bir sporcunun benzersiz fiziyojisini ve biyomekaniğini hesaba katan bireyselleştirilmiş antrenman programlarının önemine ışık tutmuştur. Antrenörler, antrenman programlarını her sporcunun özel ihtiyaçlarına göre uyarlayarak antrenman sonuçlarını optimize edebilir ve yaralanma riskini azaltabilir. Örneğin, yüksek yoğunluklu aralıklı antrenmanın (HIIT), kardiyovasküler fitness düzeyini ve performansı iyileştirmek için geleneksel dayanıklılık antrenmanından daha etkili olabileceğini göstermiştir (Laursen ve Bucheit, 2019).

Bununla birlikte, spor ve performansta beslenmeyle ilgili son araştırmalar, farklı spor ve disiplinlerdeki sporcuların özel beslenme ihtiyaçlarını ortaya çıkarmıştır. Örneğin, dayanıklılık sporcuları yüksek karbonhidratlı bir diyetten fayda görebilirken, güçlü sporcular

kas gelişimini desteklemek için daha fazla proteine ihtiyaç duyabilir. Atletik performans için doğru beslenme üzerine araştırmalar, performansı ve iyileşmeyi artırabilecek belirli besinleri ve takviyeleri belirlemeye yardımcı olmuştur. Örneğin, protein takviyesinin kas kütleini ve gücünü artırmaya yardımcı olabileceğini, kafeinin ise dayanıklılık performansını artırabileceğini gösterilmiştir (Potgieter, 2013). Antrenman ve beslenmenin yanı sıra bilim, sporda kullanılan teknoloji ve aletlerin gelişmesine de katkı sağlamıştır. Örneğin, malzeme bilimi ve mühendisliğindeki gelişmeler, karbon fiber kompozit tenis racketleri veya daha hafif koşu ayakkabıları gibi daha hafif ve daha dayanıklı spor ekipmanlarının geliştirilmesine yol açmıştır. Giyilebilir teknoloji de giderek daha popüler hale geldi ve sporcuların performanslarını ve iyileşmelerini çeşitli yönleriyle izlemelerine olanak sağladı (Cardinale, 2017; Ratten, 2019).

Sonuç olarak, sporda performans ya da sağlık ve egzersiz ekseninde bilimsel anlayışımız gelişmeye devam ettikçe, bu alanda daha önemli ilerlemeler görmeyi bekleyebiliriz. İnsan vücudunun antrenman stresine verdiği yanıtların ve gösterdiği uyum mekanizmalarının daha iyi anlaşılması sporcuların ve antrenörlerin performansı optimize etmelerine, yaralanma riskini azaltmalarına ve tam potansiyellerine ulaşmalarına yardımcı olması beklenmektedir.

Dergimizin bu ilk sayısında, spor bilimlerindeki araştırmaların genişliğini ve derinliğini sergileyen çalışmalarını sunmaktan heyecan duyuyoruz. Bu derginin temel amaçlarından biri, spor bilimlerinde araştırmacılar, akademisyenler ve uygulayıcılar arasında iş birliğini ve bilgi alışverişini teşvik etmektir. Bu platformun, nihayetinde yeni anlayışlara ve keşiflere yol açacak verimli tartışmalar ve tartışmalar için bir alan sağlayacağını umuyor ve bu derginin gelecek sayılarına katkılarınızı bekliyoruz.

Doç.Dr. Celal GENÇOĞLU

Editör Yardımcısı

KAYNAKLAR

- McDevitt, S., Hernandez, H., Hicks, J., Lowell, R., Bentahaikt, H., Burch, R., ... & Anderson, B. (2022). Wearables for biomechanical performance optimization and risk assessment in industrial and sports applications. *Bioengineering*, 9(1), 33.
- Laursen, P., & Buchheit, M. (2019) *Science and application of high-intensity interval training: Solutions to the programming puzzle*, Human Kinetics.
- Potgieter, S. (2013). Sport nutrition: A review of the latest guidelines for exercise and sport nutrition from the American College of Sport Nutrition, the International Olympic Committee and the International Society for Sports Nutrition. *South African Journal Of Clinical Nutrition*, 26(1), 6-16.
- Cardinale, M., & Varley, M. C. (2017). Wearable training-monitoring technology: applications, challenges, and opportunities. *International Journal Of Sports Physiology And Performance*, 12(2), S2-55.
- Ratten, V. (2019). Sports technology and innovation, Springer Books.

Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon
Spor Bilimleri Dergisi
2023 | Cilt: 1, Sayı: 1

Dokuz Eylül University Necat Hepkon
Journal of Sport Sciences
2023 | Volume: 1, Issue: 1

Baş Editör / Head Editor

Doç. Dr. Tolga ŞAHİN

Editör Yardımcısı / Associate Editors

Doç. Dr. Celal GENÇOĞLU

Editör Yardımcısı / Associate Editors

Araş. Gör. Recep Nur UZUN

Editör Kurulu / Board Of Editors

Prof. Dr. Abdurrahman KEPOĞLU

Prof. Dr. Mehmet BAYANSALDUZ

Prof. Dr. Mustafa KARAHAN

Doç. Dr. Şenol YANAR

Doç. Dr. Hulusi Mehmet TUNÇKOL

Doç. Dr. Hikmet GÜMÜŞ

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Araştırma Makalesi / *Research Article*

ss. 1-34

Emin Selman ÖCAL - Abdurrahman KEPOĞLU

Farklı meslek gruplarında çalışan insanların spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelenmesi: Konya ili örneği

Examining the change in the social status of people working in different occupational groups through sports: the case of konya provinceabstract

ss. 35-44

Merve DOĞAN - Hulusi Mehmet TUNÇKOL

Yabancı öğrencilerin sosyokültürel uyumunun spor bağlamında incelenmesi

Examining sociocultural adaptation of foreign students in sport context

Derleme Makale / *Review*

ss. 45-55

Celal GENÇOĞLU - Hikmet GÜMÜŞ

Hentbolda kaleci

Handball goalkeeper

Farklı meslek gruplarında çalışan insanların spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelenmesi: Konya ili örneği

Emin Selman ÖCAL^{1*} Abdurrahman KEPOĞLU²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
²Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi

Araştırma Makalesi/Research Article	DOI: 10.5281/zenodo.8028534
Gönderi Tarihi/Received: 25.04.2023	Kabul Tarih/Accepted: 01.06.2023
	Online Yayın Tarihi/Published: 15.06.2023

Özet

Bu araştırmanın temel amacı Konya ilinde yaşayan ve farklı meslek gruplarında çalışan insanların spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelenmesidir. Araştırma çerçevesinde, nitel veriler toplamak için birebir görüşme, gözlem ve doküman analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Konya da farklı meslek gruplarında çalışan ve aynı zamanda spor camiasının içinde de bir görev alan kulüp başkanı, yönetici, antrenör, üye, temsilcilik ve hakemlik gibi görevleri olan kişiler arasından seçilerek yüz yüze görüşmeler yapılarak konu ile ilgili görüşleri incelenmiş ve analiz edilmiştir. Çalışma grubu, maksimum çeşitlilik amaçlı örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre farklı meslek gruplarında çalışan ve spor yoluyla sosyal statüsünde ki değişme yaşayan insanların sosyal statüsünün değişmesi veya yeni bir sosyal statü elde ettikleri görülmüştür. Bireylerin spor yoluyla elde ettikleri sosyal statülerinden dolayı saygınlık, sosyalleşme, aitlik ve daha birçok farklı olgunun kişinin hayatına girmesiyle sosyal statüsünün değiştiğini görmekteyiz. Bu değişimin incelendiği araştırmamız bulgularına göre insanla sosyal statülerindeki bu değişim sonucunda sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak birçok ayrıcalık, olumlu katkı ve kazanımları vardır.

Anahtar Kelimeler: Spor, sosyal statü, kazanılmış statü, farklı meslekler

Examining the change in the social status of people working in different occupational groups through sports: the case of konya provinceabstract

The main purpose of this research is to examine the change in social status of people living in Konya and working in different professions. Within the scope of the research, one-on-one interview, observation and document analysis methods were used to collect qualitative data. The head of the club, who works in different professions in Konya and also takes part in the sports community, managers, coaches, members, representatives and referees are selected from among those who have duties such as face to face interviews and their opinions are analyzed and analyzed. The working group was formed by sampling method for maximum diversity. According to the results obtained, it was observed that people working in different professions and experiencing a change in social status through sports have changed their social status or achieved a new social status. Due to the social status of individuals, they see that their social status changes with the entry of respectability, socialization, belonging and many more different facts into the life of the person. According to the findings of our research in which this change is examined, there are many privileges, positive contributions and gains socially, psychologically and physically as a result of this change in human social status. Our research has revealed them.

Keywords: Sport, social status, earned status, different professions

***Sorumlu Yazar/Corresponded Author:** Abdurrahman KEPOĞLU, E-posta/e-mail: abdurrahman.kepegoglu@deu.edu.tr

GİRİŞ

Bu çalışma, hayatlarında farklı mesleklerle uğraşan kişilerin spor yoluyla sosyal statülerinin değişiminin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. İnsanların yeni sosyal statüleriyle toplum önünde kendilerini nasıl konumlandıkları gözlenmiştir. Literatür taraması sırasında çalışmanın aynısı rastlanmamıştır, sadece yakın temalarda çalışılmış birkaç çalışma vardır. Onlarda da toplumsal tabakalama ele alınmıştır. Sosyal statünün üzerinde çok durulmamıştır. Birbirlerine benzer görülen kavramlar aslında farklı şeyleri anlatırlar. Çalışmada; insanların sporun içerisinde sadece sporcu olarak bulunmadığını ve hakem, antrenör, yönetici, temsilci, başkanlık gibi görevleri kendi işlerinin yanında da yapabilecekleri ve bu görevleri yaparken sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak faydalandıkları ortaya konmuştur.

Spor kişilerin hayattan daha çok zevk almalarını, deşarj olmalarına yardım etmenin yanında bir amaç doğrultusunda almış oldukları hazzı hayatlarına sokmalarına imkân vermiştir. Sporla bireylerin gündelik hayatlarında karşılaştıkları normal durumları ve algılayış biçimini yeniden şekillendirmek olasıdır (Güçlü, 2005). Spor, bugün ki insanlarda çeşitli ve çarpıcı taraflarıyla ilgilerin merkezinde olmuştur. Spor diğer taraftan büyük iktisadi çalışmaları içine alan, devletlerin milletler arası arenada kendilerini göstermeye yarayan ve dâhi milletler arası etkileşimleri olumlu veya olumsuz şekilde etki gösteren özellikleri kapsamaktadır (Akşar & Merih, 2008).

Sporun geleneksel açıklaması incelendiğinde, sporun bireysel olarak içsel veya dışsal pekiştirenlerle harekete geçen kişilerce oluşturulan göreceli karışık bedensel yeteneklerden oluşan önceden belirlenmiş mücadele kurallarıyla icra edilen faaliyetler tarzında belirtildiği bilinmektedir. Ancak bu açıklamada ana unsur olarak belirtilen kimi noktalar gereğince tanımlı değildir. Örnek olarak, bu açıklamaya göre spor bedensel yeteneklerin işin içinde olduğu faaliyettir, yani bedensel faaliyettir. Bu açıdan satranç bedensel yeteneklerden fazla zihni bir yetenek gerektirdiği için spor sayılamaz. Ancak faaliyetin ne denli bedensel yetenek gerektirdiğine yönelik tam olarak tanımlanmış bir kaide bulunmamaktadır. Örnek olarak, danslar bu açıklama çerçevesinde spor olarak görülürken kimilerine göre spor olarak tanımlanmamaktadır, bu sebeple de Olimpiyatların içerisinde yoktur (Coakley, 2004).

Spor kuruluş ve organizasyonlarının en sağlıklı ve verimli şekilde uygulanabilmesi adına büyük düzeyde idare edilmesiyle ortaya çıkar. En küçük spor kurumlardan en büyük spor kurumlarına kadar kazanma amacıyla yalnızca, modern idare ilke ve işlevlerinin şuur ve yetenekli bir şekilde spor yönetiminde gerçekleştirilmesiyle imkân verebilir (Eskicioğlu, 2003).

Spor yönetimi, çok fazla neo-taylorizm, neweberianism ve onların örtük ve açık hipotezleriyle, verimlilik, aktiflik imali ile neo-davranışçı bilim adamları ve gerçekleştiricileri, örgütsel fertler, gönüllüler ve genellikle sporcularca, nötr seviyede veya değersiz şekilde profesyonelleşmiş ve popülerleşmiştir. Bu spor idaresinin ruhu, bireylerin spor yapılan alanın kaynağının ele alınması gibi gözlemlenebilir (Zakus ve ark., 2007).

Hegel'e göre insanlar hayvanlardaki durumların benzeri olarak doğal taleplere, yiyecek ve sığınak benzeri ihtiyaçlara zatiden ayrı varlıklara ve bunların da ilerisinde kendilerini muhafazaya muhtaçtır. Bilhassa da birey olarak, belirli özelliğe, belirli bir saygınlığa sahip bir yaratık gibi değer görmeyi talep etmektedir. Hayat standardı yükseldikçe, kişiler dünyaya mal olup eğitim seviyeleri arttıkça ve bütün olarak toplumun hayat şartlarında fazlaca denge kurdukça, kişiler artık sadece çok daha zenginlik peşinde olmayıp, farklı türde mevkilerinin onay edilmesini talep etmektedirler (Fukuyama, 1992).

Sosyal yapı olarak insanlardan oluşan topluluklar manasında, hiçbir tema sosyal statüden daha mühim değildir. Bir sosyal statü düzeni, kişilerin nasıl hayatlarını sürdürdüklerini, daha güzel bir hayat yaşamak adına önlerine konulan imkânları, zihinsel sağlıklarını ve hayattan istediklerini ve daha buna benzer çok fazla faktörü ortaya koymada yardım etmektedir. Bundan daha geniş bir seviyede, bir sosyal statü düzeninin savaş ve barış, finansal büyüme ya da durgunluk, geçim sıkıntısı ve enflasyon ve daha farklı konulardaki devlet stratejileri gibi olgular içinde çok mühim bir tesiri vardır. Diğer taraftan toplumların saygınlık ve kuvvet gibi ölçütleri kapsamında belli bir statü oluşturmaya gitmesi, eskiden bu yana bütün toplumlar adına her zaman geçerli sayılan bir toplumsal düşüncedir (Bottomore, 1990).

Birey sosyal kudretini ve otoritesini mevcut olan sosyal statüsünden sağlar; mevcut olan kudrete bağlı olarak statü kazanamaz. Aslında kişinin statüden sağlamadığı bir toplumsal kudreti, otoriteyi ve itibarı olamaz. Buna bağlı olarak yüksek sosyal statüsü olan insanların daha düşük sosyal statüsü olan insanlardan daha fazla tesir ettiği gerçektir. Bu olay, kişinin sebep olduğu devamlı bir şekilde sosyal statüsünü yükseltmeye uğraştığının nedenini açıklamaktadır. Sosyal statünün yükseltilmesi, bireye hem kişisel bir doyum hissi, hem de diğer insanlarla olan yarışında kazanma gücü elde etmesini sağlar. İçtenlikle söylenmelidir ki, kişiye ne yalnızca bütün toplumun kanaatinin hoşgörüsüne kalmıştır, ne de bütün olarak içinde bulunduğu toplumsal statülerinin karalattırıcısıdır. Açıkçası ne bütünüyle edilgen, ne de bütünüyle etken durumdadır (Fichter, 1994).

Sosyal statü ve spor arasındaki ilişkiyi araştıran çok araştırma vardır. Bu araştırmalar değişik dönemlerde başka toplumsal yapılarda uygulanmış ve statü değişiklikleri spor özelinde birçok neticenin saptandığı görülmüştür (Bourdieu, 1997; Thomas ve ark., 1987; Stone, 1969).

Bu çalışmaların bazı neticeleri sıralanmıştır: Alt sosyal statüden, yüksek sosyal statüye gidildikçe; spor kavramı duyulduğunda algılanan aktiviteler artmakta, Spor faaliyetlerine katılma artarken, izleme bu doğrultuda azalmaktadır. Takım olarak yapılan sporlarına eğilim düşerken, tek kişi olarak yapılan sporlara eğilim yükselmiştir. Yüksek statü sahibi insanlar ani haz duyacağı sporlara yönelirken, düşük sosyal statüye sahip insanlar vücuduna zarar verme durumu bile olsa güç kazanma sağlayan sporları tercih etmektedir. Yüksek statüye sahip bireyler sporu ilk başta sağlık ve eğlence hedefiyle icra etmekte, düşük sosyal statüye sahip insanlarsa spor üzerinden maddi gelir ve statüsünü yükseltmek amacıyla yapmaktadır. Yüksek statülü insanlar “gaye” olarak yapmakta, düşük sosyal statü içinse “araç” olarak kullanıldığı görülmektedir. Sosyal statüler arasında değişik spor dallarının yayılımını anlamak, sosyal statü için, sporların kendilerine has algı ve açıklama kalıpları yeterince temsilcisi oldukları değişik finansman (mali, kültürel ve bedensel) ve yararlarına dikkat etmek olasıdır (Bourdieu, 2015).

Günümüzde toplumlara bakıldığında sporun mühim ve karışık sosyal ve kültürel yapı biçiminde olduğunu açıklamak gayet yerinde bir açıklama olur. Spor, 21. yüzyılda fazlaca teşkilatlanarak eğitime, maliyeye, sosyal olguya ve milletlerarası ilişkilere etki eder duruma geldiği bir gerçektir. Sporun günümüzde etki alanı o kadar çok artmıştır ki şu anda sporun ulaşamayacağı yer yoktur ve neredeyse tüm dünya sporla uğraşır durumdadır (Loy, 1981).

Günümüzde bireylerin para kazanma kaygıları artmış ve aktif spor yaşamlarından iyice uzaklaşmak zorunda kalmışlardır. Bireyler hayatlarını devam ettirebilmek için birçok sosyal yapı içerisinde kendilerini meslekleriyle toplumda konumlandırmışlardır. Bu konumlarıyla birlikte elde ettikleri sosyal statüleri oluşmuştur. Bu bireyler sporun içerisinde hakemlik, antrenörlük, temsilcilik, üyelik, yöneticilik gibi benzer görevlerde bulunarak kendi sosyal statüleri dışında yeni sosyal statüler elde etmişlerdir.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel yapılan araştırmadır. Çalışma hedeflerine ulaşabilmek adına nitel araştırma modellerinden fenomenolojik desenden yararlanılmıştır. Fenomoloji araştırmaları veri analizi, hayatlarında olanları ve manalarını neler olduğunu görerek meydana çıkarmaktır. Bu gayeyle yapılan içerik çözümlemesinde verinin anlamlandırılması ve olayı anlatabilecek konuların meydana getirilmesi uğraşı vardır. Neticeler betimsel bir anlatımla verilir ve zaman zaman direkt alıntılardan yararlanır. Bu şekilde meydana gelen konular ve örüntüler

kapsamında ulaşılan bulgular analiz edilir ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2008) Bluhm ve arkadaşları (2011). Nitel araştırma, hipotez ve kişiler ya da grupların bir toplumsal veya birey problemine, manalara dokunan ve araştırma problemlerini kontrol altında bulunduran tahlil eden / varsayım bakımından kullanımıyla oluşturulur. Bu problemi araştırmak sebebiyle nitel araştırmacılar çalışmalarında birey ve mekânlara duyarlı olarak tabii yerlerindeki verilerini, tümevarım ve tümden gelim olan biçimde örüntü ve konular oluşturan, veri analizlerini barındıran nitel bir yaklaşımla yapılır (Creswell, 2013; Yıldırım & Şimşek, 2006; Guest ve ark., 2006)

Araştırmanın modeli

Fenomenoloji, sosyal durumları daha iyi anlamak ve bu durumların meydana getirdiği insan tecrübelerini inceler. Bu hedefle olguya dair tecrübeler sorgulanır (Ersoy, 2016). Bu araştırma modelinde insanların davranışlarını ve hareketlerini öğrenmede, insanın kendine ilişkin algısının ve tecrübelerinin meydana çıkarılması desteklenir. Bu modelde farkına varılan fakat derinlemesine bilginin olmadığı olguları inceler (Creswell, 2015).

Araştırma grubu

Araştırma grubumuz Konya ilinde birçok farklı meslek mensubu olan ve mesleklerinin yanında sporun içerisinde antrenörlük, hakemlik, temsilcilik, üyelik ve benzeri görevlerde bulunan 30 kişiden oluşmaktadır.

Verilerin toplanması

Bu Nitel çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği oluşturularak toplanmıştır. Nitel çalışmalarda görüşme, araştırılan temada derinlemesine bilgi toplamak için kullanılacak temel yöntemdir. Bununla beraber görüşmenin merkezinde görüşmecinin araştırma çerçevesin de görüş açısını, olaylara nasıl baktığı, paradigmasını, malumatlarını, görüş, fikir ve hareketlerini meydana çıkarmak amacı vardır (Özden & Durdu, 2016).

Derin literatür araştırmasının yanında, bilimsel çalışmaların en mühim ölçütlerinden biri de inandırıcılığı oluşturabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu düzenlenirken uzman incelemesi, görüşleri ve eleştirilerinden faydalanılmıştır. Dolayısıyla tüm bunlarla beraber görüşmenin araştırmaya maksimum yarar sağlayabilmesi için görüşme form soruları bu ilkeler önemsenerak oluşturulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2016);

- Kolaylıkla anlaşılabilir sorular oluşturma,
- Konulara odaklı sorular oluşturma,

- Açık uçlu sorular oluşturma,
- Katılımcıları yönlendirmekten uzak durma,
- Çok boyutlu soru sormaktan uzak durma,
- Alternatif sorular oluşturma,
- Farklı açıdan sorular oluşturma,
- Soruları mantıklı bir şekilde hazırlama,
- Soruları geliştirme ve katılımcıyı sıkmama.

Görüşme formu yukarıdaki ilkeler çerçevesinde hazırlandıktan sonra katılımcılar belirlenmiş ve bir ön görüşme sağlanmıştı. Katılımcıya araştırmanın amacından ve öneminden bahsedilmiştir ve daha sonra araştırmacıyla randevulaşarak belirlenen gün ve saatte buluşulmuştur. Yaklaşık 35-40 dakika arası görüşme yapılmış ve katılımcının düşünceleri alınmıştır. Görüşmelerde ses kayıt cihazı bulunmamış araştırmacı notlar tutarak süreci kayıt altına almıştır.

Katılımcılar

Bu araştırmada, araştırmanın hedefine gidebilmek adına amaçlı örnekleme tekniklerinden “ölçüt örnekleme” ile yapılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniği, hususi haller için değerli bir örnekleme biçimi olan yorumlayıcı veya saha araştırmalarında yapılır. Amaçlı örneklemede tercih edilen haller içinde, tabiat ve sosyal olaylarını veya olgularını açıklama ve arasındaki ilintileri ortaya çıkarmaya ve açıklamaya uğraşır. Bu örnekleme biçimi; öncelikle bilgilendirici olan emsalsiz örnek durumları tercih etmek adına uygun bir örnekleme olan, araştırmacı detaylıca araştırma adına belli bir konuyu araştırmak için yapılır. Hedef, belirlenen konu çerçevesinde daha detaylı bir anlayış elde etmektedir (Neuman, 2013). Nitel araştırmalarda katılımcıların çeşitli haller veya mekânlardan tercih ettiği teorik örnekleme veya katılımcıların fazlalığıyla güvenirliliğin yükseldiği istatistiksel örnekleme gibi değişik yöntemlerin uygulanması durumuna gitme hataları olabilmekte veya araştırmacılar bu açılardan eleştirilebilmektedir. Fakat hedefli örnekleme yönteminin uygulandığı araştırmalarda örneklem fazlalığına ve örnekleme tekniğine karar verilirken araştırmanın hedefi temel olmalıdır (Büyüköztürk ve ark., 2013). Nitel araştırmalarda konu tercih edilmesi, literatür araştırması ve veri oluşturma tekniği belirlendikten sonra incelemenin nerede yapılacağı ve katılımcıların hangi bireylerden olacağı kararlaştırılır. Geçmiş antropoloji çalışmalarında, araştırmacının kendi geleneklerinden diğer bir költürlere de araştırma uygulaması genel olup fenomoloji,

durum çalışması tarzında farklı nitel desenlerde de değişik gelenek ya da araştırma alanının seçilebileceği görülür. Bu felsefeyle araştırmacı, değişik bir gelenek kapsamında, yeni muhakemelere daha açık durumdadır. Diğer yönden farklı bir gelenek ya da alan kapsamında çalışmak, araştırmacı adına her olgunun çok değişik olacağı manasına geldiğinden, türlü güçlükler ortaya çıkabilir (Glesne, 2013).

Bu araştırmada katılımcılar Konya ilinde bulunan federasyon temsilcileri, spor kulübü yöneticileri, spor kulübü başkanları, spor kulübü üyeleri, antrenörler, hakemler, il temsilcileri gibi görevler olan fakat bu görevleri dışında farklı bir mesleği de olan insanlar arasından seçilmiştir. Ayrıca seçilen kişiler spordaki bu işlerinin yanında normal hayatlarında da mühendislik, öğretmenlik, pazarlamacılık, mobilyacılık, sanayi sektörü hizmet sektörü, kamu ve özel çalışanlar olarak hatta birkaç farklı üniversiteden öğrenciler olarak çeşitlilik oluşturarak seçilmiştir.

Her katılımcının bir kod adı vardır ve araştırmada kod adlarıyla yer almışlardır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan katılımcıların kod adları

İsim	Yaş	Branş	Meslek	Spordaki Görevi
KT.1	23	Fitness	Öğrenci Ve İşletmeci	Antrenör
KT.2	21	Wushu-Jimnastik	Öğrenci	Antrenör
KT.3	30	Futbol	Turizm Sektörü	Antrenör
KT.4	50	Futbol	Müzik Aleti İmalatçısı	Antrenör
KT.5	31	Atletizm	Pazarlamacı	Antrenör
KT.6	40	Tenis-Judo	Öğretmen	Antrenör
KT.7	44	Futbol	Emekli	İl Temsilcisi
KT.8	29	Masa Tenisi	Garson	Antrenör- Hakem
KT.9	23	Futbol	Öğrenci	Hakem
KT.10	27	Futbol	Büro Çalışanı	Antrenör
KT.11	34	Halk Oyunları	Öğretmen	Eğitmen
KT.12	37	Futbol-Voleybol	Fabrika İdarecisi	Antrenör
KT.13	28	Fitness	Güvenlik Görevlisi	Antrenör
KT.14	34	Futbol	Mobilyacı	Kulüp Başkanı
KT.15	41	Futbol	Polis	Antrenör

KT.16	27	Fitness	Avukat Kâtibi	Antrenör
KT.17	36	Futbol	Ziraat Mühendisi	Hakem
KT.18	63	Bisiklet	Otomobil Tamircisi	İl Temsilcisi
KT.19	31	Yüzme	Sözleşmeli Memur	Antrenör
KT.20	26	Boks-Kickboks	Ayakkabı İmalatçısı	Antrenör
KT.21	42	Futbol	Mühendis	Hakem
KT.22	34	Futbol	Sağlık Çalışanı	Hakem
KT.23	28	Yüzme	Memur	Antrenör
KT.24	27	Yüzme	Jandarma	Eğitmen
KT.25	44	Futbol	Pazarlamacı	Kulüp Yöneticisi
KT.26	39	Halter	Gayrimenkul-Medya	Kulüp Başkanı
KT.27	20	Atletizm	Öğrenci	Hakem
KT.28	23	Futbol	Resepsiyonist	Hakem
KT.29	31	Futbol	Öğretmen	Antrenör
KT.30	26	Atletizm	Esnaf	Kulüp Yöneticisi

Bu Nitel çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği oluşturularak toplanmıştır. Betimsel analiz, türlü veri oluşturma teknikleriyle oluşturulmuş verilerin önce oluşturulmuş konular özelinde açıklanmış ve yorumlanmasıyla yapılmıştır.

Veri toplama aracı

Akademik personel ve araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır 20 sorudan oluşmuştur.

Yaşınız:

1. Mesleğiniz nedir?
2. Mesleğinizde başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?
3. Sporla tanışmanız kaç yıldır sürüyor?
4. Branşınız nedir?
5. Bu branşa nasıl başladınız ve nasıl karar verdiniz?
6. Yaptınız branştaki hedefiniz neydi ? (profesyonel veya milli olmak gibi)

7. Sporun size kattığı olumlu durumlardan bahsedebilir misiniz?
8. Şu anda sporun neresindesiniz?
9. Hep sporun bu bölümünde mi kalmak istemiştiniz? Sizi iten sebepler nelerdir?
10. Sizce spor alanındaki işiniz sosyal hayatınızı olumlu etkiliyor mu?
11. Hem kendi işiniz hem de sporla olan ilişkiniz sürerken günlük zaman yönetimini nasıl sağlıyorsunuz?
12. Spor alanındaki pozisyonunuz için iş yerinizden izin kullanmak veya idari izin almak zorunda kalıyor musunuz ?
13. İş yerinizde sizi spor anlamında destekleyen ya da desteklemeyen durumlarla veya kişilerle karşılaşıyor musunuz?
14. Sporun içindeki göreviniz size yaşamınız da size bir ayrıcalık kazandırdığınızı düşünüyor musunuz?
15. Spor alanındaki işiniz sosyal çevrenizde veya ilinizde tanınma durumunuzu nasıl etkiledi?
16. Spordaki pozisyonunuzun sosyal statünüz yönünden hayatınızda bir değişiklik hissettiriyor mu?
17. Mesleğiniz ve sosyal statünüz bakımından hayatımda spor olmasa “şunları yapamazdım” dediğiniz şeyler var mı?
18. Bir anda hayatınızdan sporu çıkarmak zorunda olsanız sosyal statünüzde ne gibi değişiklikler olurdu?
19. İlgilendiğiniz branşın size sosyal açıdan sağladığı yararlar nelerdir?
20. Spor alanındaki pozisyonunuz size ekstra mali yükler ya da getiriler sağlıyor mu?

Verilerin analizi

Betimsel analiz, türlü veri oluşturma teknikleriyle oluşturulmuş verilerin önce oluşturulmuş konulara özelinde açıklanması ve yorumlanmasıyla yapılan bir nitel veri çözümleme biçimidir. Bu analiz biçiminde çalışmacı görüşme yaptığı veya gözlem yaptığı kişilerin görüşlerini çarpıcı şekilde gösterebilmek hedefiyle direkt alıntılara çok çok olmasına dikkat eder. Bu analiz biçiminde temel gaye oluşturulan bulguların okuyucuya açıklanmış ve yorumlanmış şekilde verilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

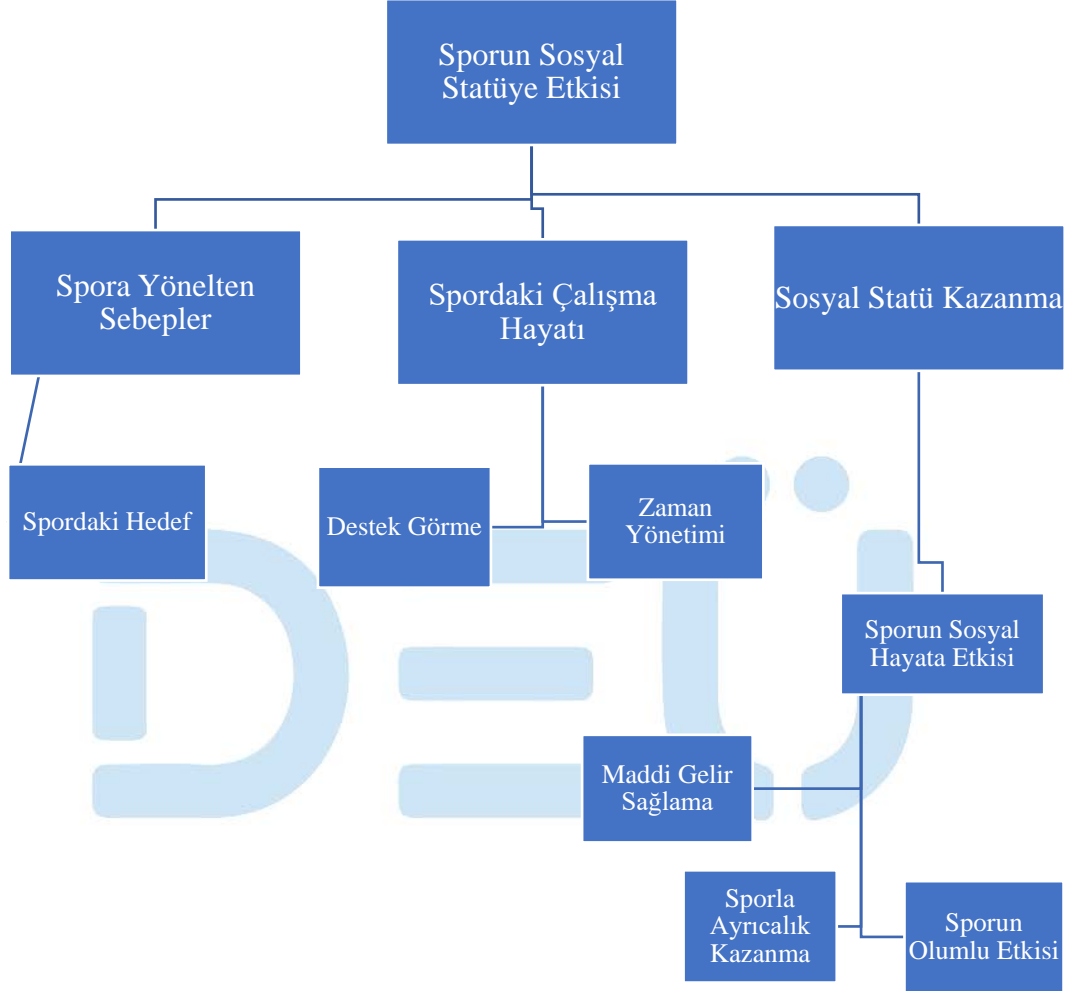
Betimsel özümleme dört basamakta oluşturulmalıdır. İlk basamakta çalışmacı araştırma sorularından, anlamsal kapsamından veya görüşme ve gözlemlerde olan yönlerden yola çıkarak veri analizi adına ereve belirler. Çünkü verilerin nasıl konular içinde yapılandırılacağı ve sunulacağı oluşturulmuş olur. Sonra, araştırmacı daha önce yapmış olduğu çerçevede verileri açıklar veya derler. Bu aşamada verilerin manalı ve mantıklı bir şekilde gruplanması önem arz eder. Bu basamaktan sonra araştırmacı derlenmiş verileri tanımlar. Bunu yaparken bazı yerlerde direkt alıntılara yer verebilir. Bu aşamanın sonunda araştırmacı tanımlamış bulunduğu bulguları, alakalandırır ve yorumlar. Araştırmacı bu basamakta yorumlarını kuvvetlendirmek amacıyla bulgular içindeki sebep sonuç ilişkilerini de gün ışığına çıkarır ve gereksinim olması durumunda değişik olaylar içinde de karşılaştırma yapar (Yıldırım & şimşek, 2013).

BULGULAR

Tablo 2. Sporun sosyal statüye etkisi

Araştırmada yapılan betimsel analiz sonucunda 3 farklı tema altında 7 alt tema ortaya çıkmıştır. Temalar Tablo1’de belirtilmiştir.

Spora yönelten sebepler teması

Araştırmaya katılanların yaşları göz önüne alındığında farklı dönemlerde sporla tanıştıkları görülmektedir. Spora katılımları konusunda çeşitlilik gösterdikleri görülmüştür. Genel olarak çocuk yaşlarda başladıkları görülmüştür. Başlamalarında ise aile teşviki, beden eğitimi ve spor öğretmeni yönlendirmesi, arkadaşların teşviki, kişilerin kendi ilgileri doğrultusunda ve yüksek statülü bireylerin teşviki ile olduğu görülmektedir.

Spora aileler bilinçliyse ve çocuklarının gelişimlerini önemsiyorlarsa teşvik edip çocuklarını spor branşlarına yönlendiriyorlar. Günümüz de sporun insan hayatındaki öneminin kavranmasıyla ve sporunda kendi başına bir sektör ve iş kolu olması yönünden aileler tarafından teşvikler artmıştır. Ayrıca sporla beraber çocuklarda kötü alışkanlıklara başlama yaşı oldukça yükselmiş veya hiç başlamamış oluyorlardır. Okullarında iyi bir beden eğitimi olmasının şansı ile sporla tanışan katılımcılarımız beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin onlardaki yetenekleri görüp veya seçmelerde keşfetmesiyle sporla tanışmışlardır. İnsanlar kendi ilgilerini hangi spor branşına olduğunu keşfederek de o branşa yönelmişlerdir. Böyle insanlar bir takım araştırmalar ve cabaları sonucu veya ufak bir izleyicilikle ilgilerini fark edip yönelmişlerdir.

KT.18: “Konya da yapılan mahalli yarışmaları izlemem ve akabinde ilgi duyarak daha sonra yarışmalara ferdi olarak katılmama başlamış oldum.” Diye cevaplayan katılımcılarımızın kendi araştırmaları sonucu, büyüklerinden gördüğü ve izleyerek ilgilerinin oluştuğunu görmekteyiz.

KT.22: “Atletizme ilkokul öğretmenimin bendeki yeteneği görüp müsabakalarda yer almamı istediği zamanlarda başladım. Yani öğretmenimin vesile olmasıyla başlamış oldum. Futbol hakemliğine ise arkadaşlarımla tavsiyesiyle başlamış oldum.”

Sporadaki hedef teması

Katılımcılarımızın geneli spora başlarken hep sporcu olarak kalmayı tercih etmiş fakat koşullar gereği aktif sporculuklarını sonlandırmış ve sporun içerisinde kendilerine bir yer edinmişlerdir. Genel olarak verilen cevaplar arasında hedeflerinin profesyonel sporcu olmak, milli sporcu olmak, amatör olarak spor yapmak veya sağlıklı yaşam sürmek olduğundan bahsedilmiştir. Profesyonel olarak yapmak isteyen katılımcılarımız bu branşlarını kendi meslekleri olarak bu branşlarda profesyonelleşmek istemişlerdir. Bunun anlamı hayatlarını idame ettirecekleri parayı buradan kazandıkları parayla devam ettirmek istemişlerdir. Milli sporcu olarak devam etmek isteyen katılımcılarımız ülkelerini uğraştıkları bu branşla temsil edip başarılar kazanmak istediklerini belirtmişlerdir.

KT.3: “Futbolda profesyonel olmak istedim ve hayatımı o şekilde kazanacağım parayla devam ettirmek isterdim. Hedefim buydu.”

KT.15: “Evet her futbolcu gibi benim hayalimde profesyonel olmak ve ardından milli takımda ülkemizi temsil etmektir.”

İlk başlarda hayalleri olarak görünse de buna çok yaklaşarlarda olmuş fakat başaramamışlardır. Amatör olarak sporla uğraşmayı tercih eden insanlar sporu bir hobi gibi

veya bir rekreasyonel faaliyet olarak yapmayı planlayan insanlardır fakat katılımcılarımızdan bazıları da bu hedefle başlamış fakat sporun içinde farklı alanlara yönelerek kendilerine bir yer bulmuşlardır. Bireylerin hedeflerinin gerçekleştirememesi durumunda bile ilgileri kaybolmamış ve devam etmeyi seçmişlerdir. Fakat bu bireylerin şu anki pozisyonlarına yani antrenör, yönetici, hakem, kulüp başkanlığı veya il temsilciliği gibi alanlara yöneltecek sebepleri inceleyecek olursak sporculuk hayatının giderlerinin fazla olması, yaşlılık, maddi gelir düşüklüğü, aktif spor hayatının bitişi, gençleri kazandırmak, spordan kopmamak, gençlere tecrübelerini aktarmak ve sakatlıklar gibi nedenler karşımıza çıkmaktadır. Araştırmamızın bulgularından biriside aktif sporu bırakan bireylerin biriktirdikleri onca tecrübe anı gibi kazanımlarını ve öğrendiklerini artık gençlere aktarmak istediklerinden dolayı sporun içinde antrenör veya kulüp başkanı, kulüp yöneticisi olarak kalmışlardır. Bireyler bazen işlerinin yanında bir yan alan olarak sporu seçmektedir. Burada araştırmamızın bulgularında da görüleceği gibi bu insanların kendi mesleklerini yaparken yanında antrenörlük veya hakemlik hedeflerinin olduğunu görüyoruz. İnsanlar kendileri adına başarı kazanmasa bile sporcularının veya sistemin içinde olmaları onları tatmin ettiği görülmektedir.

Sportaki çalışma hayatı teması

Araştırmamızın başka bir boyutu olan spordaki işlerinin günlük hayatlarındaki işlerine etkisi olarak katılımcılarımızın işlerinde başarılı insanlar olduğu görülmektedir. Ayrıca bu boyutta kişilerin çalışma hayatında sporla ilgili desteklenmeleri de kontrol edilmiştir. Kişiler sporun içinde sporcu olarak bulunmasa da iş yerlerinden izin almak veya kısa süreli ayrılmak zorunda kalabiliyorlar. Buradaki başarılarının altında yatan nedenlerden birini de araştırmamızın bulgularında ortaya çıkan iş yerinde de bu bireylerin desteklendiği sonucudur.

KT.3: “Evet düşünüyorum satışlarımız çok iyi gidiyor ve bunun başarı ölçütü olarak düşünüyorum.”

KT.4: “Düşünüyorum. Yıllardır bu sektördeyim ve bu aletin imalatçıları arasında saygın bir yerim vardır. Ürünlerimizden hiç şikâyet dahi almadık.”

Toplumumuzda böyle işlerle uğraşan bireylerin desteklendiğini ve bu desteğin de onların iş ve spor yaşamlarında başarılı olmalarına sebep olduğu görülmektedir. Mesleklerinde başarıyı yakalamış kişilerin sporun içinde de yaptıkları diğer işlerde de aynı şekilde başarıya ulaşma olasılıkları da yüksektir. Toplumumuzda bu şekilde yaşayan çok fazla insanın olduğunu biliyoruz.

Destek görme teması

Kendi iş yerlerinde spor konusunda desteklenen insanlar ikisini de bir arada götürmekte zorlanmamaktadır. Bu insanların desteklenmesi başarılarını ve motivasyonlarının artmasına sebep olacak ve toplumumuzda işlerini iyi yapan ve mutlu bireylere rastlamak daha da kolaylaşacaktır.

KT.25: “ Evet desteğim olmasa zaten devam edebileceğimi sanmıyorum. Özel bir şirkette çalışıyorsanız ve spor adına yaptığınız işlerde destek bulamazsanız birini seçmeniz gerekir ve bu kesinlikle işiniz olur. Ama patronum sağ olsun bu konuda izin konusunu çok sevmese de desteğini esirgemez.”

Araştırmamızın bulgularından biri olarak da sporun içinde olan bireylerin iş yerlerinde de destek gördüğü sonucudur. Tabi ki onların da karşılaştığı zorluklar olabiliyor. Özellikle idarecilerin bu konuda daha destekleyici olduğu görülmektedir. Bireyleri spor konusunda desteklemek ve onların bu görevleri yerine getirmelerinde işlerini kolaylaştırmak kişilerin hem kendi mesleklerinde hem de spor alanındaki işlerinde başarılı olmalarının önünü açmaktadır. İş yerlerinden desteklenmelerine rağmen bulgularımız, bu desteğin tüm iş arkadaşları tarafından olmadığını ortaya koyuyor. Fakat bu kişilerin özellikle sporun mücadeleci ruhunu yansıtarak pes etmeden devam ettikleri sonucuna ulaşıyoruz.

Zaman yönetimi teması

Zaman yönetimi spor için çok önemli bir kavramdır. Müsabakaların başlamasından, iki müsabaka arası zaman, antrenman günlerinden, saatlerine her şeyi zamanında yapmak önemlidir. Araştırmamız farklı meslekler yapıp sporun içinde olan kişilerin üzerine olduğu için bu kişileri iki iş yapıyor olarak kabul edebiliriz. Bu yüzden onların diğer insanlardan daha fazla zaman yönetiminde başarılı olmaları beklenmektedir. Araştırmamızın bulgularına göre de bu kişiler mesleklerine, spor alanındaki işlerine ve ailelerine zaman ayırabildikleri ve bunu da başarılı bir şekilde yaptıklarını görebiliyoruz. Zaman yönetimi temasının bulgularından biride bu kişilerin planlı ve programlı yaşamı tercih ettikleridir. Disiplinli olamazlarsa çok sevdikleri spordan uzak kalacaklarını bildikleri için bu işi çok güzel programlayarak yaptıklarını görüyoruz. Antrenör olan katılımcılarımız sporcularının antrenman planlamasını ve mesai saatlerini göz önüne alarak ve ailelerini de bu konuda unutmadan planladıklarını görebiliyoruz. Katılımcılarımızdan hakemler de antrenman saatleri belli ve maçları hafta sonu olduğu için bu konuda zorlanmadıklarını görüyoruz. Kendi iş yerlerinde çalışan katılımcılarımızın bu konuda

daha rahat oldukları bulgularımızdan biridir. İş yerlerinde izin alma gibi durumları olmadan çalıştıkları için bu konuda zorlanmamaktadırlar.

KT.18: “Aktif spor yaparken firmanın takımında olduğum için spora daha çok zaman ayırıyordum. Tabi ki benden beklenende buydu. Ancak şu anda esnaf olduğum için çalışma saatlerimde de federasyonun işlerini yapabiliyorum. Zaman yönetimi konusunda sıkıntı yaşamıyorum gerek aileme gerek işime rahat bir şekilde vakit ayırabiliyorum. Tabi ki müsabaka dönemlerin de işimle ve ailemle daha az ilgileniyorum.”

KT.26: “İkisini de dengeli olarak ayarlamaya çalışıyorum ama birbirine kötü bir etkisi olmuyor.”

Spor ve sosyal statü kazanma teması

Sosyal statü insanların toplumdaki konumu olarak tanımlanır ve insanlar toplumdaki konumlarını sürekli yükseltmek isterler. Bunun nedeni toplumda daha çok değerli olma, sözü dinlenir olma, önemli insan olma veya popüler insan olma gibi amaçları olabilir. Bizim toplumumuzda statü farkları çok keskin çizgilerle ayrılmasa da yine de statü farkları hissedilir düzeyde vardır. Özellikle çok yüksek statülü bireylerle görüşmek ve konuşmak oldukça zordur. Doğuştan gelen statüye göre düşük statülü bireylerin statülerini yükseltmeleri oldukça zaman almakta ve zordur. Yani bugün baktığımızda düşük statülü bir aileden gelen bir kişinin spor yoluyla statüsünü yükseltmek daha kolaydır. Yetenekli bir basketbolcunun keşfedilmesi ve büyük bir takıma transfer olması demek statüsünün birden yükselmesi demektir. Milli takıma seçilirse devlet büyükleriyle tanışmasına bile sebep olur.

KT.1: “İnsan ilişkilerinde ve saygınlık kazanmada çok olumlu etkiliyor.”

KT.6: “Evet etkiliyor. Saygı duyulma durumumun arttığını düşünüyorum.

KT.7: “Evet elbette etkiliyor. Çok popüler bir spor branşı olan futbolun temsilcisi olmak bu konuda her zaman saygı duyulma durumumuzu artırıyor.

KT.9: “Fazlasıyla kazandırdığını düşünüyorum özellikle futbol camiasında saygınlığım çok arttı.”

KT.12: “Elbette sosyal statümü değiştirdiğine ve yükselttiğine inanıyorum.”

Araştırmamızın bulgularına göre saygı duyulma durumlarının çok arttığını belirten katılımcılarımız buna paralel olarak da sosyal statülerinin arttığını düşünmektedirler. Sporla beraber statülerindeki artmayı belirten katılımcılarımız saygınlık kazanma üzerinde durmuşlardır. Bireyler sosyal statü değiştirmek için konumdaki statüsünü yükselterek ya da

mevcut statüsünün değiştirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre örnek vermek gerekirse kişi antrenördür ve amatör bir takım çalıştırır daha sonra profesyonel bir takıma geçtiğinde de yine antrenördür fakat artık eskisinden daha çok tanınıyordur daha çok saygı görüyordur. Bu durum onun sosyal statüsündeki yükselmeyi işaret eder. Bununla beraber bir kişinin kendi halinde bir memur olması ve hakemliğe başlaması durumunda aslında memurluktan dolayı belirli bir sosyal statüye sahipken, hakemlikle beraber başka bir statüye geçer ve burada yaşadığı sosyal statü değişikliğidir.

KT.2: “Evet tabi ki etkiliyor. Okulda ders dinleyen öğrenciyken benim de öğrencilerim var ve salonumda da ben de hocayım. Buda beni sosyal statümü etkiliyor bence. Öğrenci birinin bir konuda çok dinlenileceğini sanmıyorum. Ama böyle bana bir saygınlık katıyor.”

Öğrenci olan katılımcımızın bir öğrenci olarak söylediklerinin önemi kendi sınıfında veya dersinde önemlidir. Fakat yeni sosyal statüsüne göre kendi öğrencilerine göre bir eğitici olduğu için artık sözlerinin geçerliliğinin arttığını belirtiyor. Bununla beraber saygınlığının da arttığını söylüyor ve araştırmamızın bulgularına göre insanların statüsü arttıkça saygınlığı da artıyor. Bir diğer katılımcımız bir müzik aleti imalatçısıyken yeni statüsüne göre artık bir antrenör. Takımının başında antrenmanlara çıkan, maçlara çıkan onların ve ailelerinin, kulüp idaresinin önünde bir saygınlığı ve yeni bir sosyal statüsü var. Eskiden sadece bir usta olarak anılırken yeni statüsüne göre bir eğitimcidir.

KT.10: “Evet düşündüğünüz zaman geçekten sıkıcı bir işte çalışan bir insanım ve futbolla beraber hoca unvanını alıyorum. Normalde benle konuşmaya tenezzül etmeyecek insanlar bana çocuklarını gönderip hocam çocuğumu yetiştir diyor bu gerçekten benim sosyal statümü arttıran bir durum.”

KT.18: “Oldukça etkilediğini düşünüyorum. Gittiğim yerlerde kafelerde, otellerde veya diğer sosyal alanlarda sporcularımızla karşılaştığımızda gerekli saygısı hep gösterirler sağ olsunlar. Ayrıca gençlik spor çalışanları, askf çalışanlarından gerekli saygıyı her zaman görürüm. Uzun süredir bu işlerin içinde olduğumdan sosyal çevremde artık bu yönde gelişti tabi ki o yüzden sosyal Hayatımda da saygı duyulan bir insan olduğuma inanıyorum.”

KT.22: “Evet etkiliyor. Daha saygın bir statü kazandığımı daha saygın çevrelerle görüştüğümü hissediyorum. Bazı durumlarda benden daha üst mevkilerdeki insanlarla görüşebiliyorum. O zaman anlıyorum ki spor bizim statümüzü arttıran bir şey olduğunu.” Diye cevaplar veren katılımcılarımız cevaplarından çok net anlaşılacağı üzere katılımcılarımızın yeni bir statüye geçerek daha önceden veya hayatlarında spor olmasa şu anda görüştükları üst statüye

sahip kişilerle veya elde ettikleri statüye karşın gidebildikleri yerlere gidemeyeceklerini anlıyoruz.

Araştırmamızın bulgularına göre sporun insanların sosyal statülerini arttırdığı ve saygınlıklarını yükselttiği yorumlarına vardık. Büro çalışanı olan bir katılımcımızın antrenör olarak yeni bir statü kazanarak artık bir eğitimci statüsüne geçiyor. İki işine de devam ederek hayatına iki statüde devam ediyor. Büro çalışırken görüşemediği birçok kişi yetiştirmesi için ona çocuğunu emanet ediyor. Ayrıca katılımcılarımızın sosyal statülerindeki artışa paralel olarak sosyal çevrelerinin de genişlediği bulgularına ulaşıyoruz. Araştırmamıza katılan katılımcılarımızın spor branşlarına özgü olarak yeni sosyal çevrelerinin oluştuğu bulgularımızın arasındadır. Sosyal statü insanların toplumdaki yerini belirlerken insanların saygınlığı konusunda çok ipuçları vermez. Çünkü yüksek statü demek yüksek saygınlık demek değildir. Fakat araştırmamıza göre sporla beraber sosyal statü kazanan insanların buna paralel olarak saygınlıkları da artıyor. Bunun nedeni olarak da sporun çok sevilmesi ve insanların her zaman içinde olmak istemesidir. Araştırmamızın bulgularına göre çok popüler spor branşlarının yanında diğer branşlarla uğraşan katılımcılarımızın da saygınlıkları ve sosyal statülerindeki artış bize bunu gösteriyor. Araştırmamıza katılan çok çeşitli mesleklerden gelen ve aynı spor branşına hizmet eden katılımcılarımızdan da gördüğümüz gibi sporun içine girdikten sonra diğer mesleğinin çok bir önemi kalmıyor. Sporcular ve izleyiciler artık onlara hakem, antrenör veya yönetici olarak görüyorlar. Yani yeni sosyal statülerine göre konumlandırılıyorlar. Araştırmamızın bulgularına göre sporun kapsayıcılığı ve genelliği özelliği ile farklı meslekler yapıp sporun içinde yer almak isteyen kişiler kendilerine kolayca yer bulup bunu gerçekleştirebiliyorlar.

KT.5: “Evet insana yeni bir statü kazandırdığını düşünüyorum yeni bir kişilik yüklüyor. Buda saygınlığımı olumlu yönde etkilediğini söyleyebilirim. “diye cevap veren katılımcımız kendine yeni kişilik yüklediğinden bahsediyor ve aslında bahsettiği yeni sosyal statüsüdür. Artık toplum önünde yeni bir sosyal statüsü vardır.

KT.13: “Evet sosyal statü anlamında bana yeni bir statü kazandırdığını düşünüyorum. Saygınlık durumumda oldukça yükseldiğini düşünüyorum.”

KT.15: “Aslında bizim milletimizde güvenlik güçlerine yani askerlerimize ve polislerimize bir saygı ve sevgi hep vardır. Sosyal statü olarak statümün ve saygınlık durumumun tabi ki ufakta olsa bir artışın olduğunu söyleyebilirim.” Silahlı kuvvetlerde çalışan bireylerin toplum önünde her zaman sosyal statülerine karşı bir saygısı ve saygınlığı vardır.

Buna rağmen katılımcımız mesleğinden dolayı olan statüsünü geçmediğini fakat bir artış olduğundan bahsetmektedir.

KT.16: “Evet sosyal statümde olumlu yönde bir değişiklik olduğunu düşünüyorum. Buda benim saygınlığımı arttırıyor.”

KT.17: “Evet etkilediğini düşünüyorum sosyal statüm yönünden bir artış olduğunu ve saygınlığının arttığını düşünüyorum.”

KT.19: “Evet sosyal statümün yükseldiğini söyleyebilirim. Yani bana öyle hissettiriyor.”

KT.20: “Evet etkiliyor yeni bir statü kazandırıyor bana saygı duyulma durumumda buna paralel olarak arttı.”

KT.24: “Sosyal statü yönünden bana yeni bir statü kazandırdı saygınlığımı da arttırdığını düşünüyorum.” Diye cevaplar veren katılımcılarımız sosyal statülerindeki değişime karşı toplum önünde ve spor camiasında sosyal statülerinin ve saygınlıklarının arttığını belirtiyor.

Araştırmamızın bulgularına göre farklı mesleklerle uğraşan ve sporun içinde görevli olan insanların toplumda her zaman istenen bir durum olan sosyal statüdeki yükselme ve olumlu yönde etkilendiğidir. Spor insanların toplumdaki konumlarını yeniden düzenleyerek onları içinden çıkmak istemeyecekleri bir pozisyona getiriyor. Kendi sosyal statüleri bakımından aslında görüşemeyecekleri insanlarla görüşme fırsatı yakalıyorlar. Belki de tatil yapmaya gidemeyecekleri otellerde spor sayesinde konaklıyorlar. Ayrıca temsil ettikleri kulüplerin veya sporcuların başarıları sayesinde yurt içi ve yurt dışı geziler yapabiliyorlar.

KT.9: “Fazlasıyla kazandırdığını düşünüyorum özellikle futbol camiasında saygınlığım çok arttı.” diye cevap veren katılımcımız özellikle kendi branşı yönünden saygınlığının çok arttığını belirtiyor.

Kulüp yöneticileri ve başkanları zaten toplum karşısında sosyal statüleri yüksek kişilerden seçiliyor. Fakat onların bile iş adamlığı statüsünden sıyrılıp kulüp temsilcisi olarak yeni bir sosyal statüye geçmeleri spor camiasından yeni bir sosyal statü elde etmelerini ve bu statü karşısında saygınlıklarının arttığını belirtiyorlar.

KT.14: “Saygı duyulma durumumun etkilendiği bir gerçek çünkü amatör bir kulüp bile olsa başkanlık sosyal çevrem de saygınlığımı arttırdı. Diğer kulüplerin başkanları olsun, sporcular, gençlik ve spor il müdürlüğü çalışanları olsun, askf çalışanları olsun hepsiyle rahatlıkla görüşebiliyorum.”

KT.26: “Etkiliyor kulüp başkanı olduğum için gittiğimiz yerlerde farklı statüyle karşılanıyorum.” Diye cevap veren kulüp başkanı katılımcılarımız gittikleri yerlerde ve müsabakalarda kulüplerini temsil ettikleri için daha farklı bir sosyal statü ve saygınlıkla karşılandıklarını söylemektedirler.

KT.25: “Evet olumlu yönde etkiliyor. Gerek bizim kulübüz de gerekse diğer kulüpler ve spor camiası olarak saygı duyulma oranım artmış ve bu durum bana sosyal statümün arttığını hissettirmektedir.” Diye cevap veren kulüp yöneticisi katılımcımız özellikle kulüpler arası ve spor camiasında saygınlığının arttığını ve sosyal statüsünün arttığını belirtmektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre sporla beraber bireylerin sosyal statülerinin ve toplumdaki saygınlıklarının her zaman olumlu yönde etkilenmiştir. Buna paralel olarak kişilerin sosyalleşmeleri kolaylaşmış ve sporla beraber sosyal çevrelerinin de çok genişlediği gözlemlenmektedir. Sosyal statüsü yüksek olan kişiler toplumda genellikle daha kolay sosyalleşmektedirler. Araştırmamızın bulgularına göre sporla beraber insanların buldukları ilde ve spor camiasında tanınma durumları da oldukça artmaktadır. Bunun nedeni işe toplum önünde yeni sosyal statüleridir.

KT.26: “Olumlu yönde etkiledi elbette müsabakalar toplantılar seminerler çalıştaylar bunlara sürekli katılıyorum ve bu da tanınma noktasında ana etken.”

KT.25: “Tanınma durumumu oldukça iyi etkiledi. Ben birazda aktif bir yönetici olarak kulüp işleriyle sürekli ilgilenirim bu da benim tanınırlığımı yükseltti.”

KT.14: “Doğal olarak tanınma durumumu çok olumlu etkiledi. Bir anda çevrem çok fazla genişledi.” Diye cevaplar veren katılımcılarımız kulüp yöneticiliği ve başkanlığı yapmaktadırlar. Aktif yöneticilik katılımcımızı sürekli evrak işleriyle beraber kulüp çalışmalarıyla ilgilendikleri için birçok insanla görüşüyorlar ve sosyalleşme imkânı yakalıyorlar. Ayrıca kulüple ilgili çalıştaylar ve toplantılar görüşmeler yapılırken kulübü temsil ediyorlar ve diğer kulüplerin temsilcileri ve federasyon görevlileri gibi kişilerle görüşüyorlar ve tanışıyorlar bu da onların sosyalleşmesini sağlıyor.

Sporculuktan gelen ve daha sonra sporun içinde farklı bir görevde olan katılımcılarımız illerinde veya buldukları Konya'nın ilçelerinde oldukça fazla tanınırlığa sahip olduklarından bahsetmektedirler. Sporculuk kimliklerini bırakıp farklı bir sosyal statüde sporun içinde olmaları onları daha çok tanınır hale getirmiştir.

KT.4: “Doğal olarak 39 yılımı verdiğim Konya spor camiasında tanınırım hatta futbol dışındaki branşlarda da oldukça iç içe olduğumuzu söyleyebilirim. Dükkânım, kulübümüz

sürekli ziyaretçilerimiz olur. Mesela transfer olmak isteyen bir sporcudan, yeni bir takımla anlaşma durumu olan antrenöre birçok durumda tecrübeli bir abileri olarak akıl danışmaya gelirler.” Diye cevap veren katılımcımız sürekli ziyaretçilerinin olduğundan hatta sporla ilgili bazı konuları görüşmek için ondan danışmanlık yapmasını ve bilgi vermesini istediklerinden bahsetmektedir.

KT.3: “Bu konuda şunu söyleyebilirim bulunduğum ilçede 7’den 70’e herkes tanıyor. “KT.10: “ Yüksek oranda tanınmışlık olarak geriye döndü.”

KT.12: “Olumlu etkiledi. Bu geniş çevreyi bu sayede yaptığıma inanıyorum.”

KT.19: “Olumlu etkiledi özellikle futbol camiasında tanınma durumum artı ve hakemlerin içinde de sosyal bir çevreye sahip oldum.” Diye cevap veren katılımcılarımız sporla beraber tanınma durumlarının illerinde her zaman olumlu etkilendiğini söylemektedirler.

İl temsilciliği yapan katılımcılarımızın da tanınma durumlarının olumlu etkilendiğinden bahsetmektedirler.

KT.7: “Konum itibari ile daha geniş bir çevremiz olduğundan tanınmamız daha fazla oluyor.” KT.18: “Sporculuk dönemimde camiada ve federasyonda oldukça tanınır duruma gelmişim. İlerleyen yaşımın da etkisiyle Konya’da da oldukça tanınır durumdayım. Hatta son yıllarda başarılarımız dolayısıyla basında adımız sık sık geçmeye başladı ve buda bize ekstradan bir tanınırlık kazandırdı.” Diye cevap veren katılımcılarımız konuları ve uzun yıllardır Konya’da spor camiasının içinde oldukları için daha fazla tanınır duruma geldiklerinden bahsetmektedirler. Özellikle bisiklet federasyonu temsilcimiz son yıllarda Konya’daki bisiklet kulüplerinin başarılarından dolayı daha fazla tanınırlığa kavuştuğunu söylemektedirler. Yani buna göre spordaki il düzeyindeki başarılar ildeki temsilci, antrenör ve yöneticilerinde daha çok tanınmasına sebep oldukları görülmektedir.

KT.22: “Evet daha sosyal ve tanınan bir insan oluyorsunuz. Sadece spor camiası adına değil hakemler derneği adına yaptığımız işler dolayısıyla gayet geniş bir sosyal çevreye sahip oluyorum.” Diye cevap veren katılımcımızın artık daha sosyal bir insan olduğunu ve hakemlikle ilgili dernek çalışmaları sayesinde daha fazla tanınır duruma geldiğini görmekteyiz.

KT.21: “İllaki etkiliyor bu sporla uğraşan herkesle bir vesile ile tanışıyorum.” Diye cevap veren katılımcımızın sporla beraber değişen sosyal statüsüne bağlı olarak sporun bir ortak payda olarak görünerek artık daha fazla insanla tanıştığı görülmektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre farklı meslekler yapan insanların sporla beraber sosyal statülerinin değiştiği ve buna paralel olarak illerinde ve çevrelerinde oldukça tanınır duruma

geldikleri görülmektedir. İnsanlarla daha çok tanışma ve sosyalleşme imkânı yakaladıkları gözlemlenmektedir. Sporun ortak paydaşları olarak kulüplerdeki antrenörler, sporcular, yöneticiler ve bunun yanında müsabaka görevlileri olarak hakemler veya temsilciler gibi çalışanlarla ortak payda olarak spor çevresinde toplanıp sosyalleşme imkânı yakalamaktadırlar. Araştırmamızın bulgularına göre sosyal statüleri arttığı için katılımcılarımıza sosyal açıdan da birçok fayda sağladığı görülmektedir. Değişen sosyal statü insanlara farklı durumlarla kendini hissettirebilir. Eskiden yapamadıkları birçok şey, spor sayesinde artık hayatlarındadır. Kendi branşlarının da etkisiyle birçok sosyal yarar görmekteyiz.

KT.4: “İlgilendiğim branş futbol olduğu için ve bu spor branşı artık evrensel bir dil bunu bilmek konuşmak hocası olmak her zaman toplumda sözümüzün dinlenildiğini gösteriyor.”
KT.9: “Kitlelerin önemseydiği bir sporu yönetmek oyunun içinde olmak bu camiada özellikle çok tanıdık sağladı bana. her zaman dostça olmasa da insanlarla etkileşimim arttı.” Diye cevap veren katılımcılarımız futbol branşını tüm dünyada geçerliliğinden bahsederek onlara sağladığı yararlarından bahsetmektedirler.

Toplumun çok fazla kesiminden ilgi gören branşların içerisinde bir sosyal statüye sahip olan bireylerin toplumda söz sahibi kişiler olduklarını söyleyebiliriz. Toplumlarda kabul gören etkiye sahip olguların her zaman insanların ilgisini çekmiştir. Bu olgunun içinde olan insanlarda her zaman daha fazla tanınmaktadır.

Araştırmamızın bulgularına göre değişen sosyal statüyle beraber insanlara daha fazla bilgi alışverişi kolaylığı sağladığı görülmektedir. KT.1: “Yeni insanlar tanıma, fitness branşıyla ilgili artık daha kolay bilgi alışverişi yapabiliyorum, fiziksel iyi görünüştür.” Diye cevap veren katılımcımız branşının ve yeni sosyal statüsünün ona sağladığı yararlarından bahsederken bilgi alışverişinin daha da kolaylaştığından bahsetmektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre sporun içindeki yeni sosyal statüsüyle beraber insanların bir aitlik duygusu geliştirmektedirler. KT.12: “İnsanları bana karşı saygılarının arttığını söyleyebilirim ve bana sporla beraber gelen bir aitlik duygusu kattığını söyleyebilirim.” Diye cevap veren katılımcımız insanların yeni sosyal statüsüne karşı daha fazla saygı duyduklarını ve sporun içinde olduğu için kendisine bir aitlik duygusu sağladığını söylüyor. Spor kitleleri kapsayan bir olgu bir organizasyon olduğu için insanların toplumda bulamadıkları aitlik duygusunu tatmalarına yardımcı oluyor.

Araştırmamızın bulgularına göre spor insanların hayatına girdiğinde insanları toplum önünde daha etkin insanlar haline getiriyor. İnsanların toplum da daha fazla girişimci oldukları

görülmektedir. Daha iyi yerlere gelmek için bir basamak olarak sporu gören insanlar sporla beraber kazandıkları sosyal statüye bağlı olarak sporla daha yukarıya çıkmak için kullanılmaktadırlar. Sosyal statülerini sporla birlikte yükseltmek için sporu resmen bir reklam panosu olarak görerek kendilerini bu alanda göstermeye çalışmaktadırlar. Araştırmamızın bulgularına göre sporla beraber yeni bir sosyal statü kazanan insanların spor sayesinde kendilerinden daha üstte veya normal yaşamlarında tanışamayacakları insanlarla tanışabildikleridir. Sporla birlikte toplumdaki konumlarının yeniden şekillendiği ve daha önceden görüşüp konuşamadıkları insanlarla bile görüşebildikleri gözlemlenmektedir. Araştırmamızın bulgularına göre insanların farklı meslekler yapıp sporla beraber sosyal statü kazandıklarıdır. Buna göre insanlar bu sosyal statü yani toplumdaki konumları dolayısıyla daha fazla özgüvene sahip, toplumda daha fazla etkin, toplumun saygısını kazanmış, bilgi alışverişi yapabilen, kendisini her zaman geliştiren ve daha geniş bir sosyal çevreye sahip oldukları saptanmıştır.

Spor olmasa teması

Araştırmamıza göre insanları mesleği ve sosyal statüsündeki değişikliğe bakarak sporla beraber elde ettikleri birçok ayrıcalık vardır. Bu ayrıcalıkları spordaki görevleri aracılığıyla elde etmişlerdir. Sporun hayatlarından çıkarmak zorunda kalsalar bunların çoğundan mahrum kalabilirlerdi.

Kötü alışkanlıklar teması

KT.5: “Evet var yani bu kadar geniş bir sosyal çevreye sahip olamazdım belki ve sağlıklı yaşam konusunda da kötü alışkanlıklarım olabilirdi.” Diye cevap veren katılımcımız sosyal çevresinin bu kadar geniş olmayacağını ve sağlıklı yaşam konusunda sıkıntı yaşayabileceği hatta kötü alışkanlıkları olacağından bahsediyor. Sporun insanları kötü alışkanlıklarda alıkoyan bir yapısı olduğu bir gerçektir.

Kariyer teması

Sporla beraber sosyal statüsünde değişme hatta yeni bir çalışma kariyeri yapan insanlar vardır. Yani hobi olarak başlayıp daha sonradan iyi bir antrenör, iyi bir hakem vb. olan insanlar yeni bir kariyer yapmış olurlar. Kendi mesleğinde belki de iyi olmayan insanlar sporla beraber daha iyi kariyere sahip olabilirler. Örnek vermek gerekirse doktorluk mesleğinde olan bir hakemimiz süperlikte yönettiği maçlar sayesinde herkes tarafından tanınıyor. Fakat doktorluk mesleği çerçevesinde bu işi yapamamıştır.

KT.2: “Yani yeni bir sosyal statüye sahip olmasaydım herhalde spor alanının da isim ve bir antrenörlük kariyeri yapamazdım.”

Sosyal çevre teması

Araştırmamıza göre spor alanında bir iş yapmak insanların sosyal statüsünü değiştiriyor. Bunun yanında insanların sosyalleşmesi ve geniş bir sosyal çevreye de sahip olmalarını sağlıyor. İnsanlar sporun içindeki işlerinden dolayı onları daha fazla etkileşim halinde olmalarını ve daha fazla kişiyle tanışmalarına sebep oluyor. Sporun hayatlarında olmasa sosyal çevrelerinin daha düşük olacağından bahsetmektedirler.

KT.3: “Hayatım da spor olmasaydı kesinlikle bu kadar geniş bir çevreye ve tanınırlığa sahip olamazdım.”

Kontrol gücü teması

Farklı mesleklerle uğraşp sporla beraber insanların sosyal statü kazanmasıyla elde ettikleri bir güçte kontrol etme gücüdür. Bu güçle beraber bireyler kendi dünyalarından çıkıp sporun içindeyken kendilerini daha fazla hâkim olarak görürler. Buda onların yönetme duygusunu tadıp tatmin olmalarını sağlayabilir. Katılımcılarımızdan KT.9: “Evet var tabi ki özellikle daha önceki soruda da söylediğim gibi sahadaki bütün kontrolü kimse bana vermezdi.” Diye cevap veren katılımcımız bir öğrenci ve hakemdir. Bu durumda kendine kimsenin tüm sahanın vermeyeceğini söylüyor.

Seyahat teması

Sporla birlikte takımlar veya bireysel sporcular birçok seyahat gerçekleştirirler. İl içi ve il dışı hatta ülken sınırları dışında olan müsabaka ve yarışmalara katılmak amacıyla seyahatlerde bulunurlar. Bunun yanında sporcularla beraber yöneticiler, başkanlar, antrenörler, temsilciler ve antrenörler gibi çalışanlarda onlarla beraber gitmek zorundadırlar. Katılımcılarımız da bu konuya değinerek eğer hayatlarında spor olmasaydı seyahatlerinde azalma ve daha az yere gidebileceklerinden bahsetmektedirler.

KT.18: “Belki bu kadar geniş bir sosyal çevreye sahip olamazdım. Bununla beraber bu kadar çok seyahat edip yeni yerler göremezdim. Mesleğimde iyi bir usta olup hayatıma devam ederdim fakat camianın saygısını alamazdım. Burada bulunmaktan duyduğum hazzı yaşayamazdım bu da beni üzerdi.”

Aktivite düşüklüğü teması

Araştırmamızın bulgularına göre aktif olarak spor yapmasalar dahi sporun içinde görevleri olan insanların yani antrenör, hakem, temsilci ve yönetici gibi insanların normal insanlara göre iki iş yaptıkları için daha aktif bir hayat sürmektedirler. Ayrıca antrenörlük ve hakemlik yapan insanların fiziksel aktivite olarak sporculara eşlik ettiklerini görüyoruz.

Sporun hayata etkisi teması

Araştırmamız da sporun insanların hayatlarını nasıl etkilediğini de görmek için bu tema çevresinde sorular oluşturduk ve sporun insan hayatına olan çeşitli etkilerini gördük. Bu etkiler arasında katılımcılarımız çoğunlukla sağlıklı yaşam, motivasyon, düzenli hayat, sosyal çevre edinme, yeni şeyler öğrenme ve öğretme ayrıca stresten uzak durma imkanı bulma etrafında toplanmışlardır. sağlıklı yaşam için kendilerine olanak sağladığından bahsederek kendilerine bir şekilde hareket etme olanağı sağladığından bahsediyor. Sporun insan vücuduna en önemli etkisi olan sağlıklı yaşamın sporcu olmaksızın kendilerine sağlaması ve yan alanlarında da bunu sağladıklarını belirtmektedirler.

KT.9: “Evet olumlu etkiliyor. Sürekli yaptığımız antrenmanlarımız sağlığım için çok önemli.” KT.24: “Kesinlikle olumlu etkiliyor. Sağlıklı yaşam bunun en olumlu yanı.”

Sporun hayattaki bezginliği alıp insanların hayatında her zaman motivasyon kaynağı olduğu araştırmamızın bulgularındandır. Spor insanların daha çok odaklanmalarını sağlar ve zihinlerini boşaltır aynı zamanda insanların zihninin ekstra çalışmasını sağlar. Günlük hayatta insanın zihninde çalıştıramadığı yerleri sporla beraber çalıştırır çünkü spor stratejidir, taktiktir ve galip gelmez. Bu araştırmanın bulgularına göre bireylerin hayatında sporun ne şekilde olursa olsun bulunması onların hayattaki motivasyonuna katkı sağladığıdır. Bireyler hayatın yoğunluğunda kendilerine bir çıkış bulup bunu da sporla yapıp kendilerine yaşam motivasyonu sağlamaktadırlar. Spor her zaman belirli düzen ve kurallar içinde olmuştur. Müsabaka saatlerinden, günlerinden ve hatta kuralları dahilinde hep bir düzen içindedir. Araştırmamızın bulguları bize gösteriyor ki spor insanların hayatlarını düzenlemelerine yardımcı oluyor. Araştırmamızın bu bölümünde sporcuların düzenli hayatının yanında spor alanında başka işler yapmalarında düzenli hayatları olduğu bulgusuna ulaşıyoruz. Özellikle katılımcılardan hakem olanlarda bunun daha çok ön planda olduğunu görebiliyoruz. Bireylerin sporcuyken camiada dahi tanımadığı insanları tanıdığını ve daha kolay sosyalleştiğinden bahsediyor. Araştırmamızın bulgularından biri olan sporun insanları daha kolay sosyalleşmelerini sağlaması sporun içinde farklı alanlarda da aynı etkiyi gösterdiği gerçeğidir.

Sporla eğitim her zaman iç içedir. Araştırmamızın da bulgularında gördüğümüz gibi insanlar spor yaparken hem öğrenir ve hem de öğretirler. Bir antrenör sporcularından eğitimini vermediği bir davranışı isteyemez. Ve her maçta antrenörün antrenörlük hayatına yeni bir kazanımdır. Araştırmamızda bulgularımızdan biride sporun içinde olan yani insanların spor yoluyla stres attıkları ve normal hayatlarındaki stresli durumlardan uzaklaştıkları gözlenmiştir. Araştırmamıza göre günlük yaşamlarında farklı mesleklerle uğraşıp sporun içinde de farklı görevleri olan insanların sporun hayatlarının bir parçası olmasıyla beraber olumlu etkilendiği bulgusuna ulaşıyoruz. Bu bireylerin farklı yönlerden olumlu etkilendikleri de görülmektedir. Sporla beraber insanlar dışardan zor görülen kulüp başkanlığı, antrenörlük, hakemlik, yöneticilik vb. işleri yaparken aslında olumlu etkilendiklerini günlük yaşamlarında onların işlerini kolaylaştırdığı gözlemlenmektedir. Bu şekilde yaşayan bireylerin sağlıklı ve düzenli bir hayat yaşadıkları bunu kaynaklarından birinin de stresten uzaklaştırdığı olarak görülmektedir. Özellikle hakemlerin düzenli bir hayat yaşamaları spora devam edip günlük kişisel bakımlarından kıyafetlerine kadar özen gösterdikleri görülmüştür. Ayrıca sporun insanların motivasyonlarını yükselttiği de görülmüştür

Sporun hayata olumlu etkisi teması

Araştırmamızın bulgularına göre farklı mesleklerle uğraşıp sporla beraber sosyal statüsü değişen insanların hayatlarına giren sporla olumlu yanlarının olduğu saptanmıştır. Buna göre sporun içindeki işleriyle birlikte hayatlarında oluşan olumlu yanlar olarak sağlıklı yaşam, sosyal gelişim, tanıma, kişilik gelişimi, özgüven, fiziksel güç ve bilinç kazandırmaktadır. Sağlıklı yaşam ve spor doğru orantılı olgulardır. Birbirlerini tamamen etkilerler. İnsanlar sporun içinde ne kadar yer alırsa sağlıklı yaşamaya o kadar yaklaşmış olurlar. Araştırmamızın da bulgularına göre sporun içinde farklı görevleri olan insanların bile sağlıklı yaşam konusunda iyi durumda olduklarını görmekteyiz. Katılımcılarımız sağlıklı yaşamın yanında sporun kendilerinde sosyal becerileri geliştirdiğini belirtmişlerdir. İnsanlarla olan iletişimlerinde kullandıkları sosyal becerilerinin spor sayesinde daha da arttığını belirtmektedirler. Araştırmamıza göre sporun insanların kişilik gelişimine de katkısı olduğunu gözlemlemekteyiz.

KT.10: “Arkadaşlık ve dostluk olarak ve sağlıklı yaşam kazanmak gibi olumlu etkileri vardır.” KT.1: “Sağlık, sosyal ve psikolojik olarak olumlu etkileri olduğunu söyleyebilirim.”

KT.12: “Sosyal çevre, kazanma duygusu, kaybetme duygusu gibi duyguları tattırarak tanımış oldum.”

KT.2: “Fiziksel ve sosyal gelişim, disiplinli ve hedefli bir yaşam sağlıyor.”

Sporun içindeki bütün olgularıyla kazanma, kaybetme, insana saygı ve saymakla bitmeyecek daha sok olgu sayesinde spor insanların kişilik gelişimine katkı sağlar. Başarıyı ve yenilgiyi tatmış insanlar her zaman daha fazla özgüvenli olmaktadır. O yüzden sporun içinden gelen ve sporun içinde olan insanların diğer insanlardan daha fazla özgüvene sahip olduklarını görmekteyiz. Özellikle fiziksel veya mental konularda sporcuların daha fazla özgüvenleri olduğu görülmektedir. Çünkü vücutlarını tanıyıp ona hakim olduklarını bilir ve ona göre davranırlar.

Araştırmamıza göre sporla beraber insanların kendilerine fiziksel ve psikolojik güçlülük katması olduğunu saptamış bulunmaktayız. Katılımcılar sporun onlara kazandırdığı maddi gelirin olumlu bir katkısı olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca buldukları ilde ve çevrede çok tanınır ve sevilir duruma geldiklerinden bahsetmektedir. Spor yoluyla insanlar ek gelir sağlayabilir ve hayat standartlarını yükseltebilirler. Araştırmamızda daha öncede belirttiğimiz gibi sporun insanlar üzerinde sosyalleşmeyi arttıran bir etkisi olduğudur. Katılımcılarımızda cevaplarında oldukça arkadaş ve dostluk vurgulu cevaplar vererek sporun hayatlarına kazandırdıkları olarak güzel arkadaşlıklar ve sağlam dostluklar olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmamıza göre sporun insana sadece tek bir olumlu yanı yoktur. Katılımcılarımıza göre genelde birkaç etkiyi beraberinde getirdiğini görmekteyiz. Buda sporun disiplinler arası yönünü ortaya çıkarıyor. İnsanları farklı yönlerden ve farklı açılardan etkiliyor.

Sporun kazandırdığı ayrıcalıklar teması

Araştırmamız kapsamında farklı mesleklerle uğraşan ve sporla birlikte sosyal statü kazanan insanların sporla birlikte hayatlarına gelen ayrıcalıkları öğrenmek istediğimizde onlara bu yönde sorduğumuz soruya göre birçok ayrıcalıktan bahsettiler. Sporla birlikte sosyal statüsü değişen bu insanların hayatlarında kazandıkları ayrıcalıkları sıralayacak olursak sosyalleşme fırsatı, stresten uzaklaşma, donanımlı bir insan yapması, başarı kazanmak ve saygınlıktır.

KT.3: “ Kesinlikle düşünüyorum. Spor bizi daha sosyal ve çevresince sevilen insanlar haline getirdiğini düşünüyorum.”

KT.7: “ Evet düşünüyorum. Emekli bir insan olduğum ve yaşımdan dolayı çevremdeki insanlar bir hayattan ayrılıyorlar. Bu sebepten spordaki pozisyonum yeni arkadaşlar ve dostluklar kazandırıyor.”

KT.14: “ Evet tabi ki düşünüyorum. Bana sağlıklı ve kötü alışkanlıklardan uzak bir çevre kazandırması en büyük ayrıcalığım.”

Sosyal statüleri değiştiği için bu ayrıcalıkların biri veya birkaçını kazandığını katılımcılarımızın cevaplarından gözlemliyoruz. Araştırmamızın bulgularına göre farklı mesleklerle uğraşan ve sporla birlikte sosyal statüsü değişen insanların kazandıkları ayrıcalıkların içerisinde bireylerin günlük hayattaki stresten uzaklaşma gibi bir ayrıcalık sahipliğidir. Yani kişilerin kendi stresli işlerinin yanında spordaki görevleri sayesinde stresten uzaklaştıklarını belirtmektedirler. Araştırmamıza göre sporla birlikte sosyal statü değiştiren insanların hayatta kazandıkları ayrıcalık sorulduğundan kendilerini spor ile ilgilenmeyen insanlara göre, daha çok donanımlı hissettikleridir.

Maddi gelir sağlama teması

Farklı mesleklerle uğraşan ve sporla beraber yeni bir görevleri olan insanlarla ilgili olan bu araştırmamızda ortaya koymamız gereken başka bir bulguda bireylerin bu işlerden gelir elde ettikleridir. Bunun her pozisyon için aynı olmadığını belirtmekte fayda var. Kimi görevlerde ciddi paralar kazanmanın mümkün olduğunu belirten katılımcılarımız. Aynı zamanda kendilerine ek gelir imkânı sağladıklarını görmekteyiz. Yani sporla beraber kendilerine yeni bir sosyal statü sağlarken maddi durumlarında da bir iyileşme olduğudur. Fakat tabii ki bu işi gönüllü olarak yapanlarda mevcut kendileri branşa gönül vermiş ve ona hizmet etmekten haz duymaktadırlar.

KT.5: “Çok tatmin edici rakamlar kazanmasam da ufak tefek gelirim oluyor zaten fazla bir şeyler kazanmamız için daha fazla zaman harcamalıyız.”

KT.10: “Evet küçük bir katkısı oluyor fakat şu anda hala gönüllü yapıyorum diyebilirim.”

KT.11: “Evet kesinlikle kurslarımdan maddi gelir sağlıyorum.”

Araştırmamızın bulgularına göre hakemlik işini yapan katılımcılarımızdan bu işi gönüllü olarak yapmadıklarını ve kendilerine mali gelir sağladıklarını görmekteyiz. Araştırmamıza katılan kulüp yöneticileri ve il temsilcisi olan katılımcılarımızdan anladığımız kadarıyla onların bu işlerden gelir elde etmedikleri hatta mali olarak kendilerine yük getirdiğini belirtmektedirler. Herhangi bir gelir elde etmeyen katılımcılarımızın cevaplarından anladığımız gibi onların bu işlerden maddi gelir sağlamadıklarını fakat sosyal statü kazandıkları için bu işin içinde devam ettiklerini gözlemliyoruz.

SONUÇ

Toplumumuzda spora başlama veya yönlendirilme durumlarına bakıldığında çok farklı durumlarla karşılaşılıyor. Birçok farklı yöntemle insanlar sporla tanışıyor ve spor yapmaya veya sporun içinde olmaya başlıyor. Araştırmamızın sonuçlarına göre bireylerin spora başlama

sebeplerine bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teşviki, ilgi duyarak bir branşa başlamak, arkadaşların teşviki, ailenin teşviki ve yüksek sosyal statüye sahip bireylerin teşviki ile bireylerin sporla tanıştığını görmekteyiz. Fakat farklı bir meslekle uğraşıp, tekrardan sporun içinde görev alan insanlara bakıldığında onların da aynı aşamalardan geçtikleri ayrıca kendi araştırmaları sonucu bir branşa yönlendikleri de görülmüştür. İnsanlar sporculuk hayatları sonucunda tekrar sporun içerisinde kalmak için kulüplerde, federasyonlarda da yöneticilik, başkanlık, üyelik, temsilcilik, antrenörlük ve hakemlik yaparak tekrar sporun içerisinde kalmışlardır.

Kişinin toplum kaidelerine ne denli uyum sağlaması ne denli sosyalleştiği ile ilgili bir haldir. Sosyalleşme sürecinde kişi değişik rollere girebileceği gibi kendisine biçilmiş olan değerleri de kabullenmeyi öğrenir. Bugün toplumlarında meslek yaşamında ve ondan daha sonra da sosyal hayatımızda sıradan bir süreçte olduğumuzu görürsek spor, bireyi bedensel ve ruhsal açıdan kuvvetlendirmekle beraber aynı vakitte bireyin sosyalleşme durumuna da katkı yapmaktadır. Kısacası spor insanın, toplumla olan ilişkisini güçlendirerek hem boş vakitlerini değerlendirilmesini hem de insanlar arası etkileşimi güçlendirmektedir (Kara, 2007).

Araştırmamızın sonuçlarına göre bireyler spora başlarken üç amaç etrafında toplanmışlardır: ilk olarak insanlar spor branşlarına başlarken profesyonel olup hayatlarını bu branş üzerinden kazandıkları paralar neticesinde devam ettirmek istediklerini görmekteyiz. İkinci olarak insanların milli sporcu olarak ülkelerine hizmet etmek istediklerini görmekteyiz. Ve üçüncü olarak da insanların spor branşlarını amatör olarak yapmak istemekteydirler. Amatör olarak yaparak sadece boş zamanlarında yaptıkları bir aktivite olarak kalmasını istemişleridir.

Sporda sosyalleşmenin farklı bireylerle kaynaşma, başka roller altına girme ve bireylerin yeteneklerinin geliştirilmesi adına mühim bir yeri bulunmaktadır. Bir takımda bulunmak ve aynı amaç uğruna mücadele vermenin özgüvene katkısını ve insanın potansiyelinin meydana çıkarılmasında tesiri fazladır (Swoboda, 1994).Sporla sosyal ve ekonomik düzen içindeki ilişkiye bakıldığında kişi, süreç, kazanç ve insani unsurlar gibi değişkenler meydana çıkmaktadır. İlk başta sporda maddi kazancın sporla ilgilenme için yeri önemlidir. Kısacası maddi kazancı fazla olan insanların sporla ilgilenme oranı fazladır (White and McMaste, 2012).

Farklı mesleklerle uğraşarak spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelendiği araştırmamızda çok farklı meslekle uğraşan katılımcılarımıza ulaşılmış bulunmaktayız. Burada katılımcılarımızın hepsinin aynı zamanda bir spor branşında görevlerinin olduğudur. Sporun insanlar üzerinde olan birçok etkisini katılımcılarımızın üzerinde görerek onların mesleklerinde başarılı oldukları ortak sonucuna ulaşmaktayız. Sporun insanlar üzerindeki düzenli olma,

motivasyon, fiziksel güç, sağlıklı yaşam ve daha birçok faktörün insanları etkileyerek günlük hayatlarındaki mesleklerinde başarılı oldukları sonucuna varmaktayız.

Kariyer hayat boyu süren meslekler serisi veya belirlenmiş bir işte ileriye gitmek, karşılığını maddi gelir olarak kazanarak veya itibar kazanarak alma hali olarak açıklanmaktadır (Gürüz & Yaylacı, 2007).

Kişilerin mesleklerindeki bu başarıyı sağlayıp aynı zamanda spor alanındaki işlerine devam ettiklerini de gördükten sonra bu kişilerin iş yerlerinde destek görüp görmediklerini araştırmamızın kapsamına aldık ve sonuçlara göre bu kişilerin çoğunluğu iş yerlerinden destek görerek spor camiasının içerisindeki görevlerini de yerine getirerek devam etmektedirler. Bunun yanında destek görmeyen kişilerin yılmadan devam ettikleri mesleklerinde başarılı oldukları için sorun yaşamadan sporun içerisinde kaldıkları görülmektedir. Araştırmamızın sonuçlarına göre bireyler genel olarak destek görmektedirler fakat özellikle desteklerin üst yöneticilerden geldiği görülmektedir. Fakat kendi düzeylerinde olan çalışma arkadaşlarının gizli düşmanlık gibi yaparak destek olmak istemediklerini hissettiklerini belirttikler fakat yöneticilerin tavrından dolayı onların da sorun çıkarmadıklarını görmekteyiz.

Araştırmamızın sonuçlarına göre birçok insan spor alanındaki işleri için kendi iş yerlerinden izin almak zorunda kalmaktadır. İş yerlerindeki yöneticilerinin tutumları genelde spor destekçisi olduğu için sıkıntı yaşamadan yapabiliyorlar. Bunun yanında kendi işyerlerinde çalışan kişilerin sıkıntı yaşamadan bu işleri hallettiği görülmektedir.

Farklı mesleklerle uğraşan ve sporla beraber sosyal statüsünün değişiminin incelendiği araştırmamızda bireylerin spor kısmındaki işleriyle ilgili işleri yaparken zaman yönetimini ayarlamaları çok önemlidir. Çünkü bu kişiler iki işte çalışıyorlarmış konumuna gelmektedirler. Genellikle bu şekilde yaşayan bireylerin çok planlı ve programlı yaşadıklarını görmekteyiz. Günlük hayatlarındaki işlerini, spor alanındaki işlerini ve ailelerine ayırdıkları zamanları oldukça planlı şekilde ayarlayarak götürmektedirler. Kendi iş yeri olan kişilerin bu konuda hiç sıkıntı yaşamadan zaman yönetimini sağladıkları görülmektedir. Fakat bir yöneticinin altında çalışan bireylerin mesai saatleri sonrası planlı ve programlı bir şekilde sporla ilgili işlerine bakabildikleri görülmektedir. Yani bir mühendisin aynı zamanda antrenör olarak çalıştığını düşünürsek işten sonra antrenörlük yapmaktadır.

Farklı meslek gruplarında çalışan ve sporla birlikte sosyal statülerinde değişiklik olan insanların toplumdaki konumları sporla beraber değişmiş ve yükseldiği görülmektedir. Sporun insan hayatında her zaman gerekli saygıyı ve ilgiyi görmesine paralel olarak sporla uğraşan

buradaki kastımız sporcu olarak değil sporun içerisinde kulüp başkanı, yönetici, antrenör, il temsilcisi veya hakemlik gibi işleri yaparak kendisine farklı bir alanda sosyal statü sağladığı görülmektedir.

Sosyal statü olarak bakıldığında insanların sadece bir statüye sahip olmadığını görmekteyiz. Bireyler toplum önünde birden fazla statüyle konumlandırılırlar. Sosyal statü iki boyutta incelenir. Birinci boyutta kişinin doğuştan gelen bir statüsü vardır. Burada mensup olduğu aile, ırk, servet gibi nedenlerden dolayı elde ettiği statüdür. Fakat bizim burada incelediğimiz statü ise kişinin sosyal statüsünü kendi cabaları sonucunda kendisinin elde etmesidir. Cabaları ise iyi bir eğitim alması, iyi biriyle evlenmesi iyi bir mesleğe sahip olması gibi etmenlere göre kişinin toplumda bir statüye sahip olmasıdır. Bizim araştırmamıza göre de kişilerin sporla beraber olarak kazanılmış sosyal statüleridir.

Araştırmamıza göre farklı meslekler yapan ve sporla birlikte farklı bir sosyal statüye kavuşan bireylerin daha önceden elde edemedikleri birçok şeyi spor yoluyla hayatlarına aldıklarını görmekteyiz bunun nedeni de değişen sosyal statüsünün hayatına getirdiği yenilikler olarak görülmektedir. Bireylerin yeni sosyal statüleriyle hayatlarına gelen yenilikler bilgi alışverişinde kolaylık yaşamak, sosyal çevre, saygınlık, sözünün geçerliliğinin artması, bir reklam panosu gibi görünmek, aitlik, özgüven, etkin insan olma, ortak dili konuşma, tanışamayacağı kişilerle tanışabilme olarak görülmektedir. Spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimden sonra kişilerin elde ettikleri avantajlar olarak görülmektedir. Toplumumuzda farklı meslekler yapan ve spor yoluyla sosyal statüsü değişen sosyal statülerinden dolayı hayatlarındaki değişiklikler olarak;

1. Spor yoluyla sosyal statü kazanan insanlar artık daha kolay bilgi alışverişini daha kolay yapabilmektedir. Özellikle spor konusunda kendi branşları özelinde bilgi alışverişini yaparak hem yeni şeyler öğrenebiliyor hem de kendi bilgilerini aktararak tecrübeleri ve bilgilerini aktarıp insanları bilgilendirmenin kolaylaştığını görmekteyiz.
2. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla sosyal statülerindeki değişikliklerle birlikte sosyal çevrelerinin de genişlediği gibi bir sonucu araştırmamız sonuçları arasındadır. Kişiler genellikle sadece kendi sosyal çevreleri ve iş çevreleri ile yaşarken sporla birlikte yeni bir sosyal çevre oluşturmaktadırlar. Bu sosyal çevrenin de diğerlerinden daha geniş olduğunu belirtmektedirler.
3. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla sosyal statülerindeki değişiklik yaşayan bireylerin çevrelerinde ve illerinde saygınlık durumlarının çok arttığını görmekteyiz.

Spor yoluyla kazandıkları oluşturdukları sosyal çevrelerinde normalden fazla saygınlık kazandıkları görülmektedir.

4. Yüksek statülü bireylerin toplum karşısında söyledikleri sözlerin her zaman daha fazla değeri vardır. Burada spor yoluyla sosyal statü kanan insanların yükselttikleri sosyal statüleri ile artık söylediklerinin daha fazla değeri olduğunu görmekteyiz.
5. Farklı meslek gruplarında çalışan ve spor yoluyla sosyal statülerini yükselten insanların sporu hayatlarında bir reklam panosu gibi gördükleri ve bu panoda kendilerini sergileyip, yani yeni başarılar elde edip daha yüksek sosyal statülere geçmek istediklerini görmekteyiz.
6. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla yeni bir sosyal statü elde eden bireylerin spor camiası içerisinde aitlik duygusunu tattıklarını görmekteyiz. İnsanlar belki sevmedikleri işleri yaparken kendilerini oraya ait hissedemezler. Fakat spor kapsayıcıdır ve içerisinde bulunan herkese aitlik duygusunu tattırır.
7. Bireylerin spor yoluyla kazandıkları yeni sosyal statüleriyle beraber daha özgüvenli oldukları gözlemlenmiştir. Bu insanların diğerlerine göre daha fazla özgüvene sahip oldukları görülmüştür.
8. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla sosyal statü kazanan insanların toplum önünde daha etkin kişiler olduğu gözlemlenmektedir. Araştırmamıza göre bu kişiler daha fazla sorumluluk alabilmektedirler. Ve toplumda yeni bir şeyler yapabilmek için girişimci ve öncü oldukları gözlemlenmiştir.
9. Farklı mesleklerle uğraşan kişilerin spor yoluyla sosyal statülerinin değişmesiyle sporun bir ortak dil olarak görüldüğü ve kendilerinin de bu dili konuşabildiklerini belirterek yeni sosyal statülerinin faydaları olarak görmektedirler.
10. Farklı mesleklerde çalışan ve spor yoluyla yeni sosyal statülerini kazanan insanların spordaki görevleri olmadan önce tanışamayacakları veya görüşemeyecekleri insanların olduğunu ve bu kişilerin özellikle yüksek sosyal statüsü olan bireylerin olduğunu belirtmişlerdir. Fakat kendilerinin de spor yoluyla yükselen sosyal statüleri sayesinde bu insanlarla tanışabildikleri ve görüşebildikleri saptanmıştır.

Sonuç olarak; farklı mesleklerde çalışan ve spor yoluyla sosyal statülerinde değişiklik olan insanların sporun farklı yerlerinde olan görevleri sayesinde sağlıklı yaşama daha yakın olduklarını görmekteyiz. Aktif olarak spor yapmalar ve sporcu olarak müsabakalarda yer almasalar da genel olarak günlük aktivitelerinin daha fazla olduğu açıkça gözlenmiştir. Ayrıca bu kişilerin hayattaki motivasyonlarının her zaman yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Spor

sayesinde motivasyonları hiç kaybolmamı ve günlük işlerinde ayrıca sosyal ilişkilerinde oldukça iyi oldukları araştırmamızın bulgularındandır. Yeni sosyal statülerinin spor yoluyla olduğu gerekçesiyle bu insanların sporculuk özelliği gösterdikleri görülmektedir. Özellikle düzenli hayat yaşama disiplinli olma gibi özellikler göstermektedirler. Ayrıca sporun içerisindeki işleri sayesinde manevi doyum sağladıklarını belirten katılımcılarımız maddi olarak da gelir elde ettiklerini belirtmektedirler.

Motivasyon yalnızca bireylere ait bir açıklama olan, kişiler gereksinimlerini gidermek için çalışmaya devam ederler. Gereksinimse birey hareketlerini etkileyen mühim bir unsurdur. Maslow'a göre bireyler yaşamlarında var olan norm veya kavramlara dair değil yaşamlarında var olmasını söyledikleri norm veya kavramlar içerisinde motive etmektedir(Harter, 1978).

Sporcuların motivasyon düzeyini arttırmak için ilk önce var olan motivasyon düzeyinin farklı ölçeklerle ölçülmesi yapılmaktadır. Sporcuların motivasyon düzeyi ve sosyal gereksinimleri çeşitlilik olabilir. Bu sebepten bireysel programlar yapılarak sporcularla yüz yüze ilgilenmek olduğu bilinmektedir. Takım oyunlarında direkt ilgilenmek çok fazla vakit gerektireceği için gereksinimleri ve motivasyon seviyeleri benzer olan sporcularla gruplar içerisinde çalışmalar uygulanabilir (İkizler, 1993).

Farklı spor dallarında sporla uğraşan sporcuların karakter nitelikleri, başarı seviyeleri ve spora yarışmacı ve serbest zaman etkinliği gibi katılımında bulunan bireyler içindeki değişimler, karakteristik ve spor dalında uygulanan çalışmalardandır. Bu çalışmalar aracılığıyla bilim adamları toplumsallaşma ve seçme hipotezlerini meydana çıkarmışlardır. Toplumsallaşma hipotezlerinde spor karakterine tesir eden bir unsurdur. Bu halde spor bağımsız, karakterse bağımlı değişken tarzında açıklanmaktadır. Seçicilik hipotezindeyse karakterin spor dalını ve spor anlamında başarıya tesir edebileceği öne sürülmüştür. Bu hipotezdeyse karakter bağımsız, spor bağımlı değişken tarzında önümüze çıkmaktadır (Karagözoğlu, 1997)

Yapılan bilimsel araştırmalarda sporla uğraşan kişilerin uğraşmayan kişilere bakışla daha sosyal, çalışmayı seven, sebatlı, tutarlı ve yeni bir hale karşı adaptasyon becerisi daha çok olan bir düzene sahip bireyler olduğu bulunmuştur (Doğan, 2005)

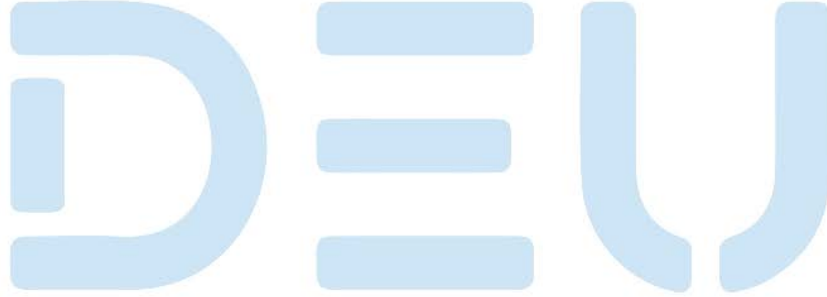
Spor camiası çok büyük bir camiadır ve herkesi kapsayabilir. Bu yüzden insanların sadece sporcu olarak sporun içerisinde olmalarına gerek yoktur. Sporcuların bu işi daha iyi yapabilmeleri için çalışan insanlarda onlar kadar spor camiasının bir parçasıdır. Araştırmamızın sonucu olarak farklı meslekler de bile çalışan insanların spor camiası içerisinde yer buldukları

ve bunun yanında sosyal statülerini yükselterek toplumda yeniden konumlandıkları gözlemlenmektedir.

KAYNAKLAR

- Akşar, T., & Merih, K. (2008). *Futbol yönetimi*, Literatür Yayınları.
- Bluhm, D. J., Harman, W., Lee, T. W., & Mitchell, T. R. (2011). Qualitative research in management: a decade of progress. *Journal of Management Studies*, 48(8), 1866-1891.
- Bottomore, T. B. (1990). *Seçkinler ve toplum*, Gündoğan Yayınları.
- Bourdieu, P. (1997). *Toplumbilim sorunları*, Kesit Yayınları.
- Bourdieu, P. (2015). *Ayırım, beğeni yargısının toplumsal eleştirisi*, Heretik.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz., & Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Pegem Akademi.
- Coakley, J. (2004). *Sports in society*, McGraw Hill.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*, Siyasal Kitabevi,.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri*, (2. Baskı), Siyasal Kitabevi.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi*, Nobel Kitabevi.
- Ersoy, A. F. (2016). *Fenomenoloji eğitimde nitel araştırma desenleri*, Anı Yayıncılık.
- Eskicioğlu, Y. (2003). *Gençlik ve spor il müdürlerinin verimliliğini etkileyen faktörlerin analizi* [Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fichter, H. J. (2015). *Sosyoloji nedir*, Anı Yayıncılık.
- Fukuyama, F. (1992). *The end of history and the last man*, The Free Press.
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*, Anı Yayıncılık.
- Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough?: An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82
- Güçlü, S. (2005). *Kurumlara sosyolojik bakış*, Birey Yayıncılık.
- Gürüz, D., Yaylacı Ö. G. (2007). *İletişimci gözüyle insan kaynakları yönetimi*, Kapital Medya Hizmetleri.
- Harter, S. (1978). Effectance motivation reconsidered. toward a developmental model. *Human development*, 21: 34-64.
- İkizler, H. (1993) *Sporla başarının psikolojisi*, Alfa Basım Yayın.
- Kara, D. (2007). Niğde İlinde Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Araştırılması [Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karagözoğlu, C., & İkizler, C. (1997). *Sporla başarının psikolojisi*, Alfa Yayın Dağıtım.
- Loy, S. W. (1981). *Sport Culture and society, second edition*, Philadelphia.

- Neuman, L. V. (2013). *Toplumsal araştırma yöntemleri. nitel ve nicel yaklaşımlar*, Yayınodası Yayıncılık.
- Özden, Y., & Durdu, L. (2016). Eğitimde Üretim Tabanlı Çalışmalar İçin Nitel Araştırma Yöntemleri, Anı Yayınları.
- Stone, G. P. (1969). *Some meanings of american sport: an extended view. in: aspects of contemporary sport sociology*, The Athletic Institute Chicago.
- Svoboda, B. (1994). Sport and physical activity as a socialisation environment, *Scientific Review*.
- Thomas, R., Haumont, J. L., & Levet, A. (1987). *Sociologie du sport*, P.U.F.
- Amman M. T. (2000). *Spor sosyolojisi içinde sporda sosyal bilimler*, Alfa Yayınları.
- White, P. & McMaste, W. (2012). Socioeconomic status and sport participation at different developmental stages during childhood and youth: multivariate analyses using canadian national survey data. *Sociology Of Sport Journal*, 29, 186–209.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin.
- Zakus, D. H., Malloy, D. C., & Edwards, A. (2007). Critical and ethical thinking in sport management: philosophical rationales and examples of methods. *Sport Management Review*; 10, 143- 144

Yabancı öğrencilerin sosyokültürel uyumunun spor bağlamında incelenmesi

Merve DOĞAN^{1*}
Hulusi Mehmet TUNÇKOL

¹ Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
²Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.5281/zenodo.8028549

Gönderi Tarihi/Received:
31.02.2023

Kabul Tarih/Accepted:
13.05.2023

Online Yayın Tarihi/Published:
15.06.2023

Özet

Farklı kültürlerden eğitim almak amacıyla Türkiye'ye gelen bireylerin, yeni çevreye adaptasyon ve entegrasyonu önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bireylerin çalışmalarında verimli olmaları dâhil oldukları yeni topluma sosyokültürel uyumları ile mümkün olabilmektedir. Birçok olumlu katkıları gibi sporun sosyokültürel uyuma da katkısı tartışılmaz bir gerçekliktir. İnanç ve yaşayış şekli bakımından, Türk insanına yakın olan bireylerin sosyokültürel uyumları daha kolay olabilmektedir. Bu bilgiler ışığında mevcut çalışmanın amacı, ana dil olarak Arapça konuşan yabancı öğrencilerin sosyokültürel uyumlarının spor bağlamında incelenmesidir. Çalışmada, bireylerin sosyokültürel uyumlarını ölçmek için "Revize Sosyokültürel Uyum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistiksel analizler, normallik testi, ölçek sonuçlarının çeşitli değişkenlerle farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için ise t-testi ve Anova testleri kullanılmıştır. Sonuç olarak, verilerin normal dağılım gösterdiği, öğrencilerin sosyokültürel uyumlarının yüksek seviyede olduğu ve ölçekten aldıkları puanların; yaş ve geldikleri coğrafi bölge değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, yabancı, öğrenci, sosyokültürel, uyum.

Examining sociocultural adaptation of foreign students in sport context

Abstract

Adaptation and integration to new environment is seen as an important problem for individuals who come from different cultures to Türkiye for education. It is possible for individuals to be effective in their studies with their socio-cultural adaptation to the new society they are involved in. Like many positive effects, the contribution of sports to sociocultural harmony is an indisputable reality. Sociocultural adaptation of individuals who are close to Turkish society in terms of religious and lifestyle can be easier. In the light of this information, the aim of the present study is to examine the sociocultural adaptation of foreign students who speak Arabic as their mother tongue in the context of sports. The aim of this study was to examine the sociocultural adaptation of foreign students who speak Arabic as their mother tongue in sport context. In the study, the "Revised Sociocultural Adjustment Scale" was used for the sociocultural adjustment of individuals. In the analysis of data; statistical analyses, normality test, t-test and Anova test were used to determine whether the scale results differed with various variables. As a result it was determined that the data are normally distributed, the sociocultural adaptation of the students is high level and the scale scores were differed according to their age and geographical region of coming variables.

Keywords: Sport, foreign, student, sociocultural, adaptation.

*Sorumlu Yazar/Corresponded Author: Merve DOĞAN, E-posta/e-mail: doganmerve522@gmail.com

GİRİŞ

İnsanoğlunun medenileşme sürecinde, formal ya da informal eğitim hayatın her aşamasında var olmuştur. Farklı etnik ve kültürel yapıdaki toplumlarda, yaşam tarzları gibi eğitim anlayışı da çeşitlilik göstermektedir. Sistemin eğitim süreçlerini değiştirmesi gibi bazen de eğitim var olan mevcut sistemi değiştirmiştir. İnsanlık var oldukça bu değişim de devam edecektir. Eğitimin kendi amaçlarını gerçekleştirebilmesi için toplum ile iç içe olması gereklidir. Eğitim toplumu şekillendiren en önemli etkenlerden biridir. Hayatı yaşanılabilir kılan özelliklerin çoğu eğitim ile gerçekleşir. Son yıllarda eğitim sisteminin iyi olduğu coğrafyalara insanların göç etmesi daha sık yaşanan bir durum haline gelmiştir. Geçmişten bu yana daha iyi ve daha kaliteli eğitim almak, sonrasında da yaşam standartlarını artırmak için insanlar çeşitli ülkelere göç etmiştir. Bu bağlamda eğitim ile birlikte göç kavramını da ele almak gerekir.

En genel anlamda göç; “anlamli bir uzaklık ve etki yaratacak kadar bir süre içinde gerçekleşen bütün yer değiştirmeler” olarak tanımlanmaktadır (Erder, 1986). Göç, beraberinde bireyin yaşamında baş edilmesi gereken güçlükler getirmektedir. Bireyin karşılaştığı güçlüklerin temelinde yeni ve farklı bir kültüre uyum sürecinin getirdiği zorlanmalar yer almaktadır (Tuzcu & Bademli, 2014). Göç yaşantısında çevresel değişimle beraber kişi ve kişi gruplarının uyum süreci de pek tabii olumsuz yönde etkilenmektedir. Göç süreci sonunda uyum problemlerinin sıklıkla yaşandığı görülmekte ve ayrıca ruh sağlığı açısından da benlik saygısı, yaşam doyumu ve kültürlenme (acculturation) gibi kavramlar insan ilişkilerinde özellikle davranışsal değişimlere neden olmaktadır (Akıncı ve ark., 2015). Bu açıdan göç eden kişilerin yaşadıkları uyum ve adaptasyon süreci her devirde önemli birer olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Günümüz modern dünyasında gelişen teknoloji ile insanlar değişik ülkelerdeki eğitim olanakları hakkında kolayca bilgi sahibi olmaktadır. Bu gibi olanaklar sayesinde eğitim için yapılan göçler artık daha kolay bir şekilde gerçekleşmektedir. Son yıllarda, eğitim amacıyla yapılan göçler daha çok yaşanan bir durum haline gelmiştir. Özellikle eğitim kurumlarının kalite standartlarını iyileştirilmesi, bilimsel gelişimin yakalanması ve öğrenci değişim projelerinin hükümetlerce desteklemesi yönündeki adımlar sayesinde uluslararası öğrenci hareketliliğinde pozitif yönde ciddi bir artış yaşanmasına neden olmuştur. Bu artış sadece eğitim alanını değil ülkelerin ekonomik, kültürel, politik birçok özelliğini de olumlu yönde etkilemektedir. Örneğin, eğitim almak üzere kabul edilen uluslararası öğrenciler sayesinde çeşitli ülkelerin kültürlerini tanıma ve eğitimde ortak projeler yapma anlamında fırsatlar kazanılmaktadır.

Türkiye, üniversite yoğunluğu ve elde edilen akademik başarılar nedeniyle yabancı öğrencilerin tercih ettiği bir ülke durumundadır. Yine, özellikle soydaşlık bağından ötürü Türki Cumhuriyetlerden birçok öğrenci okumak amacıyla Türkiye'ye göç etmektedir. Üniversitelerin, Erasmus başta olmak üzere çeşitli projelerle yabancı öğrenciler ile iletişim kurlmaları, Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) vasıtasıyla Türkçe öğretimi üzerine yoğunlaşılması gibi birçok faktör de yabancı öğrencileri Türkiye'ye çekmektedir (Karadirek ve Kara, 2021). Bütün bu olumlu yönler rağmen bazı olumsuzluklar da süreç içinde yaşanmaktadır. Uluslararası öğrencilerin yaşadığı sosyal uyum ve adaptasyon problemleri bunların başında gelmektedir. Uluslararası öğrencilerin geldikleri ülkelerin kültürlerinin, eğitim alacakları ülkelerin kültürüyle olan farklılığı, öğrencilerin adaptasyonlarına olumsuz yönde etki etmektedir (Batır & Okur, 2016). Özellikle iletişim zorlukları, ayrımcılık, ekonomik zorluklar, stres, psikolojik problemler büyük sorunların yaşanmasına neden olabilmektedir. Öğrencilerin yaşadığı bu olumsuz durumları olumluya çevirmek için gittikleri ülkenin toplumsal yaşamına süratle uyum sağlamaları gerekmektedir.

Öğrenci olarak yeni bir ülkede yaşama ve bu kültüre uyum sağlama sürecinde bireyler daha yalnız ve daha güvensiz hissedebilir, kültürel bağlamda davranışlarını işlevsiz olarak algılayabilirler (Şeker & Akman, 2016). Öğrenciler yeni gittikleri ülkede tanıdıklardan oluşan bir ilişki ağına sahipse daha kolay uyum sağlayabilirler. Diğer bir deyişle, kendilerinden önce bu ülkede yaşamış aynı kültürden gelen öğrenciler, yeni gelenlere tecrübelerini aktararak daha kolay uyum sağlamaları için uygun ortamı temin edebilirler (Türel, 2021). Yine bu uyumu kolaylaştıracak bir başka olgu da sportif faaliyetlerdir. Spor, bünyesinde bulundurduğu “sosyalleştirme” özelliği sayesinde sosyal adaptasyon konusunda zorluk çeken bireylerin yeni girdikleri topluma entegrasyonunda etkili bir araç konumundadır. Sporcu kimlikleri ile gittikleri ülkede spor branşlarını icra etmeye devam eden bireyler, toplumsal yapıya daha kolay uyum sağlamaktadırlar. Eğitim sisteminin gelişmesi ile son yıllarda Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısında önemli bir artış yaşanmaktadır. Fakat bu artış ile beraber ortaya çıkan bazı adaptasyon ve entegrasyon sorunları özellikle öğrencileri olumsuz yönde etkilemektedir. Bu araştırmada, Bartın üniversitesinde öğrenim gören ve ana dili Arapça olan uluslararası öğrencilerin Türk kültürüne sosyal uyumlarının spor bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel ve taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Çalışma, teorik ve uygulamalı olmak üzere iki aşamadan oluşmuştur. İlk aşamada, konuyla ilgili literatür taranmış, daha önce yapılmış araştırma sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bilgiler incelenerek değişkenler açısından konuyla ilgili detaylı bir teorik çerçeve hazırlanmıştır. İkinci aşamada ise, bu teorik çerçevenin ışığı altında katılımcılardan veri toplanmıştır.

Çalışma grubu

Çalışmanın araştırma grubunu, 2022-2023 güz yılında Bartın Üniversitesi'nde çeşitli bölümlerde eğitim gören ana dil olarak Arapça konuşan 110 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler; Ortadoğu, Afrika ve Arap Yarımadasındaki ülkelerden gelmektedir.

Veri toplama aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak; bireylerin demografik bilgilerini öğrenmeye yönelik "Kişisel Bilgi Formu" ve 21 ifadeden oluşan "Revize Sosyokültürel Uyum Ölçeği" kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek Ward ve Kennedy (1999) tarafından geliştirilen, Wilson (2013), tarafından yenilenen ve Yalçın (2018) tarafından Arapçaya uyarlanan Revize Sosyokültürel Uyum Ölçeği (SCAS-R)'dir. Envanter ile ilgili detay bilgiler aşağıda verilmiştir.

Kişisel bilgi formu

Araştırmada katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, hangi ülkeden geldikleri ve hangi spor branşını yaptıkları gibi bazı demografik özellikleri içeren sorulardan oluşmaktadır.

Revize sosyokültürel uyum ölçeği (SCAS-R)

SCAS-R, 21 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek beşli Likert tipinde puanlanmakla birlikte toplam puanı alınabilen bir ölçektir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça kültürel uyumun arttığı ifade edilmektedir (Wilson, 2013). Ölçek beş alt boyuttan (1-Kişilerarası iletişim, 2-Akademik/iş performansı, 3-Kişisel ilgi alanları ve toplumsal katılım, 4-Ekolojik uyum, 5-Dil yeterliği) oluşmaktadır.

Katılımcılar ölçekte farklı sosyokültürel durumlarda karşılaştıkları güçlükleri ifade eden 1'den 5'e kadar bir değeri işaretlemektedirler. Ward ve Kennedy (1999), tarafından geliştirilen Sosyokültürel Uyum Ölçeği (SCAS)'nden elde edilen yüksek puanlar, yüksek zorluğu (zayıf uyumu) ifade etmektedir. Wilson (2013), tarafından yenilenen Sosyokültürel Uyum Ölçeği

(SCAS-R)'nde ise süreci kolaylaştırmak adına, yüksek puan, daha iyi sosyal uyumu gösterecek şekilde düzenleme yapılmıştır. Ölçek, Yalçın (2018), tarafından Arapçaya uyarlanmıştır.

Verilerin toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması için gerekli izinler alınmış ve anketler bireylere serbest zamanlarında uygulanmıştır. Bireylere, veri toplama araçlarının doldurulması hakkında sözlü olarak da bilgi verilmiştir. Veri toplama formu, Google Form® ile dijital ortamda hazırlanmış ve katılımcılara 2022-2023 güz yarıyılı boyunca WhatsApp, QR Kod gibi değişik uygulamalar aracılığıyla ders araları gibi serbest zamanlarda yüz yüze doldurtulmuştur. Daha sonra elde edilen cevaplar araştırmacılar tarafından bilgisayarda istatistikî analiz programına (SPSS) aktarılmıştır.

Verilerin analizi

Araştırmada verilerinin değerlendirilmesinde istatistikî yöntem olarak; frekans, yüzde dağılımları, normallik testi, bağımsız gruplar için t-testi ve bağımsız gruplar için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca tek yönlü varyans analizinde (ANOVA), birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla da LSD testi yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Bartın Üniversitesi'nde okuyan yabancı öğrencilerin sosyokültürel uyumlarını incelemek amacıyla yapılan analizler sonucunda bireylerin sosyokültürel uyumunun oldukça yüksek (Ort=81,22) bir seviyede olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ölçekten aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Tablo 1'de bireylerin “yaşları” ile “sosyokültürel uyum” durumlarına ait analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 1. Bireylerin yaşları ile sosyokültürel uyuma ait Anova testi sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Faktör 1	Gruplar arası	288,87	3	96,291	4,979	,003	2-1
	Gruplar içi	1972,72	102	19,340			3-1
	Toplam	2261,59	105				
Faktör 2	Gruplar arası	90,648	3	18,491	3,467	,019	2-1
	Gruplar içi	888,94	102	9,560			3-1
	Toplam	979,59	105				4-1
Faktör 5	Gruplar arası	36,909	3	12,303	3,381	,021	3-1
	Gruplar içi	371,176	102	3,639			
	Toplam	408,085	105				
Toplam	Gruplar arası	1850,764	3	616,921	3,986	,010	2-1
	Gruplar içi	15785,802	102	154,763			3-1
	Toplam	17636,798	105				

p<0,05

Grup 1: 18-20, Grup 2: 21-23, Grup 3: 24-26, Grup 4: 27 ve üstü

Tablo 1'e göre çalışmaya katılan bireylerinin ölçeğin alt faktörlerinden; Faktör 1 (Kişilerarası iletişim), Faktör 2 (Akademik/iş performansı), Faktör 5 (Dil yeterliği) ve genelinden aldıkları puanlar yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Çalışmaya katılan bireylerin geldikleri coğrafi bölge ile sosyokültürel uyumlarına ait Anova testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Bireylerin geldikleri coğrafi bölge ile sosyokültürel uyuma ait Anova testi sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Faktör 1	Gruplar arası	250,879	2	125,439	6,426	,002	3-1
	Gruplar içi	2010,715	103	19,522			
	Toplam	2261,594	105				
Faktör 2	Gruplar arası	65,929	2	32,965	3,716	,028	3-1
	Gruplar içi	913,665	103	8,871			
	Toplam	979,594	105				
Faktör 4	Gruplar arası	59,379	2	29,690	3,304	,041	3-1
	Gruplar içi	925,536	103	8,986			
	Toplam	984,915	105				
Faktör 5	Gruplar arası	52,518	2	29,259	7,607	,001	3-1
	Gruplar içi	355,567	103	3,452			
	Toplam	408,085	105				
Toplam	Gruplar arası	1926,216	2	963,108	6,314	,003	3-1
	Gruplar içi	15710,350	103	152,528			
	Toplam	17636,566	105				

p<0,05

Grup 1: Afrika, Grup 2: Arap Yarımadası, Grup 3: Ortadoğu

Tablo 2'ye göre çalışmaya katılan bireylerin geldikleri coğrafi bölge ile ölçeğin alt faktörlerinden; Faktör 1 (Kişilerarası iletişim), Faktör 2 (Akademik/iş performansı), Faktör 4 (Ekolojik uyum), Faktör 5 (Dil yeterliği) ve genelinden aldıkları puanlar anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD testinde Ortadoğu ülkelerinden gelen öğrencilerin sosyokültürel uyumunun Afrika'dan gelenlere göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Spor Bilimleri Fakültesi'nde okuyan bireylerin sosyokültürel uyumlarını incelemek amacıyla yapılan analizler sonucunda bireylerin sosyokültürel uyumlarının yüksek (Ort=81,22) bir seviyede olduğu tespit edilmiştir. Kurtça (2020), Bartın Üniversitesi'nde eğitim gören 20 yabancı öğrenci ile mülakat tekniği ile öğrencilerin sorunlarına yönelik yaptığı çalışmada, öğrencilerin % 25'inin Bartın'da sorun yaşamadığını tespit etmiştir. Bu sonuç mevcut çalışma ile örtüşmemektedir. Mevcut çalışmada yabancı öğrencilerin çoğunluğunun sporculuk geçmişi olan bireyler olmasının (% 76,4) uyum seviyesinin yüksek çıkmasına sebep olduğu söylenebilir. Eğitim seviyesinin yüksek olması ve sporculuğun her zaman içinde bulunulan koşullara hızlıca uyum göstermeyi gerektirmesi gibi hususlar düşünüldüğünde, katılımcıların sosyokültürel uyumlarının yüksek olması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Özçetin (2013), üniversite öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen faktörler ile ilgili yaptığı çalışmada, öğrencilerin % 34,8 (n=77) kaldıkları yerdeki sportif faaliyetlere katıldıkları, % 40,3'ü (n=89) ara sıra katıldıklarını, sadece % 24'nün (n=53) sportif faaliyetlere katılmadıklarını tespit etmiştir. Sportif faaliyetleri yapanlar ile ara sıra yapanlar beraber hesaplandığında, bu çalışmanın sonuçları mevcut çalışma ile benzerdir.

Çalışmaya katılan bireylerinin ölçeğin alt faktörlerinden Faktör 1 (Kişilerarası iletişim), Faktör 2 (Akademik/iş performansı), Faktör 5 (Dil yeterliği) ve genelinden aldıkları puanlar yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Güçlü (1996), Pittsburgh Üniversitesinde lisansüstü eğitim yapan öğrencilere yaptığı çalışmada katılımcıların yaşları ile karşılaştıkları uyum problemleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Allaberdiyev (2007), Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye gelen öğrencilerin yaşları ile uyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Özçetin (2013) yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını incelediği çalışmada, öğrencilerin yaşları ile sosyal uyumları arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Bu çalışmaların sonuçları ise mevcut çalışmayla örtüşmemektedir.

Mevcut çalışmaya katılan bireylerinin ölçeğin alt faktörlerinden; Faktör 1 (Kişilerarası iletişim), Faktör 2 (Akademik/iş performansı), Faktör 4 (Ekolojik uyum), Faktör 5 (Dil yeterliği) ve genelinden aldıkları puanlar geldikleri bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. GulRaihan ve Sandaran (2017), öğrencilere yaptıkları çalışmada bireylerin geldiği bölgenin akademik ve çevresel adaptasyonunu etkilediğini bulmuşlardır. Bu sonuçlar mevcut çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Güçlü (1996), Pittsburgh Üniversitesinde lisansüstü eğitim yapan öğrencilere yaptığı çalışmada katılımcıların geldikleri coğrafi bölgeler

ile karşılaştıkları uyum problemleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Wilton ve Constantine (2003), ABD'deki üniversitede okuyan Asya ve Latin Amerika kökenli öğrencilere yaptığı çalışmada, kültürel uyum zorlukları ile bireylerin kökenleri arasında anlamlı fark tespit etmemişlerdir. Allaberdiyev (2007), Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye gelen öğrencilerin geldikleri ülke ile uyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Yine Mevcut çalışmada Ortadoğu'daki ülkelere gelen öğrencilerin Afrika'dan gelenlere göre daha iyi sosyokültürel uyum sağladıkları tespit edilmiştir. Karaoğlu (2007), da benzer olarak Ortadoğu'dan gelen öğrencilerin yeni kültüre uyma davranışlarının olumlu etkilendiğini tespit etmiştir. Özçetin (2013) de Türkiye'de okuyan yabancı uyruklu öğrencilere yaptığı çalışmada, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Orta Asya ve Orta Doğu ülkelerinden öğrenim için geldikleri, Türk toplumuna ve kültürüne uyumda fazla sorun yaşamadıklarını saptanmıştır. Bu sonuçlar mevcut çalışmanın sonuçları ile örtüşmemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, Bartın Üniversitesi'nde okuyan sporcu geçmişi olan yabancı öğrencilerin sosyokültürel uyumları yüksek bir seviyededir ve öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların katılımcıların yaşlarına ve geldikleri bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışma grubunun sadece bir bölgedeki üniversiteden oluşması bir sınırlılık olarak görülmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda farklı bölgelerdeki üniversitelerde okuyan öğrencilerin araştırmaya dâhil edilerek denek sayısının artırılması bir öneri olarak sunulabilir.

KAYNAKÇA

Akıncı, B., Nergiz, A., & Gedik, E. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 58-83.

Allahverdiyev, P. (2007). Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye yüksek öğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeylerinin incelenmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi], Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Batır, R., & Okur, A. (2016). Kültürel mesafenin uluslararası öğrencilerin sosyokültürel adaptasyonlarına ve akademik başarılarına etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3951-3960.

Erder, S. (1986). Refah toplumunda "getto" ve Türkler, Teknografik Matbaacılık.

GulRaihan, M., & Sandaran S. C. (2017). Sociocultural adaptation challenges of international students at a higher learning institution in Malaysia. *LSP International Journal*, 4(2), 85-101.

Güçlü, N. (1996). Uluslararası öğrencilerin uyum problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.

Karadirek, G., & Kara, M. A. (2021). Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültürel ve akademik uyumu üzerinde ulusal ve örgütsel kültürün etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 1046-1065.

Karaoğlu, F. (2007). Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Uyuma Davranışı: TÖMER Örneği [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kurtça, B. (2020). Bartın Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-ekonomik sorunları ve çözüm önerileri. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 113-126.

Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şeker, B. D., & Akman, E. (2016). Uluslararası öğrencilerin psikolojik ve sosyokültürel süreçleri. *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 41(3), 504-514.

Türel, M. T. (2021). Uluslararası öğrencilerin sosyokültürel uyumu. *Avrasya Beşeri Bilim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 73-89.

Tuzcu, A., & Bademli, K. (2014). Göçün psikososyal boyutu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(1), 56-66.

Ward, C., & Kennedy, A. (1999). The measurement of sociocultural adaptation. *International Journal of Intercultural Relations*, 23(4), 659-677.

Wilson, J. K. (2013). *Exploring the past, present and future of cultural competency research: The revision and expansion of the sociocultural adaptation construct* [Unpublished doctoral dissertation, Victoria University of Wellington]. Wellington.

Wilton, L., & Constantine, M. G. (2003). Length of residence, cultural adjustment difficulties, and psychological distress symptoms in Asian and Latin American international college students. *Journal of College Counseling*, 6(2), 177-187.

Yalçın, Ö. (2018). Sosyokültürel Uyum Ölçeği (SCAS-R)'nin Gaziantep/Türkiye'de yaşayan Suriyeli göçmenler örneğinde Arapça'ya uyarlama, güvenirlik ve geçerlik çalışması [Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hentbolda kaleci

Celal GENÇOĞLU^{1*} Hikmet GÜMÜŞ¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi

Derleme Makalesi/Review Article

DOI: 10.5281/zenodo.8028455

Gönderi Tarihi/Received:
03.05.2023

Kabul Tarih/Accepted:
12.05.2023

Online Yayın Tarihi/Published:
15.06.2023

Özet

Hentbolda kaleciler, rakibin gol girişimini engelledikleri için maç sonucuna büyük etkisi olan bir pozisyon olduğundan takımlarında kritik bir rol oynamaktadır. Bu mini derleme, kalecilerde performansı öncelleme, bilişsel işlev, fiziksel gereksinimler, yaralanma ve kurtarış yüzdesi başarısı etkenlerine odaklanarak incelemeyi amaçlamaktadır. Fiziksel gereksinim çalışma sonuçları, kalecilerde güç, çeviklik, esneklik ve dayanıklılığın kombinasyonu bu pozisyon için önemli kondisyonel parametreler olduğunu ortaya koymaktadır. Patlayıcı hareketler, yön değiştirme ve sıçramalar, performansı optimize etmek ve yaralanma riskini en aza indirmek için gereken bileşenlerdir. Ayrıca, hentbolun dinamik ve temasa dayalı doğası kaleciler için meydana gelen yaralanmalarda önemli bir endişe kaynağıdır ve hentbol kalecilerinde şutları bloke ederken tekrarlayan hiperekstansiyon travmasının neden olduğu belirli bir yaralanma türü gözlenmektedir. Önemli bir bilişsel beceri olan öncelleme kalecilerin topun yörüngesini ve yönünü tahmin etmelerini sağlayarak kurtarışlar yapmak için kendilerini en uygun şekilde konumlandırmalarına olanak tanır. Ek olarak, karar verme, reaksiyon süresi ve uzamsal farkındalık gibi bilişsel işlevler, bir kalecinin genel performansında hayati rol oynar. Dahası, kurtarış başarısı bir kalecinin performansının temel bir yönü olup, teknik, refleksler, el-göz koordinasyonu ve pozisyon alma, kalecinin başarılı kurtarışlar yapmasına katkıda bulunur. Bu mini derleme, hentbol kalecisi performans faktörleri hakkındaki mevcut araştırmaları sentezleyerek öncelleme, bilişsel işlev, fiziksel gereksinimler, yaralanmayı önleme ve kurtarış başarısının önemini vurgulamaktadır. Kalecilerde performans bileşenlerini kapsamlı bir şekilde inceleyen bu çalışma, hentbolda antrenörler, sporcular ve araştırmacılar için değerli bilgiler sağlamaktadır. Bu faktörler arasındaki etkileşimi anlamak, antrenman protokollerinin, yaralanma önleme stratejilerinin ve performans geliştirme programlarının düzenlenmesini kolaylaştırabilir ve sonuç olarak hentbol kaleciliğinin genel kalitesini ve etkinliğini artırabilir.

Anahtar Kelimeler: Kaleci, antizipasyon, fiziksel gereksinim, yaralanma, bilişsel

Handball goalkeeper

Abstract

Handball goalkeepers play a critical role in their teams, as their ability to prevent the opposition from scoring greatly impacts the outcome of matches. This mini review paper aims to examine the performance factors that influence handball goalkeepers, with a specific focus on anticipation, cognitive function, physical demands, injury, and save success. The findings of physical demands studies reveals that handball goalkeepers are significant, requiring a combination of strength, agility, flexibility, and endurance. The explosive movements, rapid changes in direction, and constant jumps necessitate specific physical conditioning to optimize performance and minimize the risk of injury. Further, occurrence of injuries among handball goalkeepers is a considerable concern, given the dynamic and contact nature of the sport and a specific type of injury observed in handball goalkeepers, caused by repetitive hyperextension trauma when blocking shots. Anticipation, a key cognitive skill, enables goalkeepers to predict the trajectory and direction of the ball, allowing them to position themselves optimally for making saves. Additionally, cognitive functions such as decision-making, reaction time, and spatial awareness play vital roles in a goalkeeper's overall performance. Additionally, save success is a fundamental aspect of a goalkeeper's performance and is influenced by various factors. Technique, reflexes, hand-eye coordination, and positioning all contribute to a goalkeeper's ability to make successful saves. This mini review synthesizes existing research on handball goalkeeper performance factors, emphasizing the importance of anticipation, cognitive function, physical demands, injury prevention, and save success. By comprehensively examining these factors, this paper provides valuable insights for coaches, athletes, and researchers involved in handball. Understanding the interplay between these factors can facilitate the design of evidence-based training protocols, injury prevention strategies, and performance enhancement interventions, ultimately improving the overall quality and effectiveness of handball goalkeeping.

Keywords: Goalkeeper, anticipation, physical demands, injury, cognitive

***Sorumlu Yazar/Corresponded Author:** Celal GENÇOĞLU, E-posta/e-mail: celal.gencoglu@deu.edu.tr

GİRİŞ

Hentbolda kaleciler takımın performansına verdiği katkı ile maç sonucuna olan etkisi nedeniyle en önemli oyuncu olarak görülmektedir (Dumitru, 2010). Hentbol kuralları, kalecileri takım oyununun içinde ayrı ve bireysel bir oyuncu olarak konumlandırmaktadır. Hentbolda kalecinin aksiyonları çok spesifik olduğundan, temel eğitim sürecinde ve antrenman sırasında bireyselleşmeye ve çalışma çeşitliliğine dikkat etmek önemlidir. Özellikle yeni başlayan ve genç kalecilerle çalışırken yüksek kaliteli antrenman yaklaşımında, yaş kategorileri arasındaki biyolojik ve psikolojik farklılıklara ve her kalecinin kendine özgü antropolojik özelliklerine saygı göstermemiz gerekir. Bu çalışmada hentbolda kaleci performansı ile ilişkili olduğu bilinen anahtar kelimeler veri tabanında aranarak hentbol kalecisi özelinde yapılan bilimsel araştırmalar ve bulguları derlemek amaçlanmıştır. Sistematik olmayan bir mini derleme olması hedeflenen bu çalışmada, Pubmed, Web of Science ve GoogleScholar veri tabanları kullanılarak “Handball goalkeeper” anahtar kelimesi ile birlikte ikincil anahtar kelime olarak “physical demands; injury, anticipation; perception; cognitive” çalışmaların başlık, özet ve anahtar kelimeler bölümlerinde aranmıştır. Bu doğrultuda fiziksel gereksinimler, kurtarışlar ve etkililik, savunma ve kaleci iş birliği, kurtarış stratejileri ve yaralanmalar başlıkları altında hentbolda kalecilere yönelik son yıllarda yapılmış bilimsel üretim mercek altına alınmıştır.

Fiziksel gereksinimler

Kalecilerin kendilerine ait olan 6 m alanında lökomotor aktiviteleri oyuncular için uygulanan kurallar tarafından kısıtlanmamıştır. Bu nedenle kalecinin oyunda kendine özgü hareket teknikleri koşma, yürüme (yana kayma adımı varyasyonları), sıçramalar; tek bacak ve çift bacak sıçramalar ve atlama/yuvarlanma gibi çoğu döngüsel olmayan açık zincir vardır (Struzik, 2020).

Dünya şampiyonasında erkek hentbol kalecilerinin performans analizini araştıran Hansen ve arkadaşları (2015), bir maçta kalecilerin kat ettiği ortalama toplam mesafeyi 1634±999 m. olarak ölçmüş ve maç içinde bu mesafenin çoğunu yürüyerek geçirdiklerini tespit etmiştir (Hansen, 2015). Kaleci, hareket edebileceği sınırlı alanın boyutları ve diğer saha oyuncularına göre motor aktivite için önemli ölçüde daha az zaman ayırması nedeniyle, daha az mesafe kat eder ancak maksimum hızda yapılan (kısıtlı alanda ve kısıtlı zaman koşullarında) basit hareketlerin patlayıcı uygulamasına daha fazla odaklanır.

Kalecilerin müsabaka sırasındaki gereksinimlerine bakıldığında saha oyuncularına göre daha kısıtlı bulguya rastlanmaktadır. Luteberget ve arkadaşları (2017), Kalecilerin oyunda kalma süresini ortalama 42.2 ± 16.6 dak olarak bulmuştur.

Kaleciler genellikle diğer pozisyonlardaki oyunculara göre farklı antropometrik özelliklere ve kuvvet/güç profillerine sahiptir. Saha oyuncularından daha uzun ve daha uzun kol açıklığına sahip olmaları beklenmektedir. Buna paralel olarak Justin ve arkadaşları (2013), profesyonel erkek kalecilerin boy uzunluğu ve alt/üst ekstremitte uzunluklarını diğer pozisyonlara göre anlamlı olarak daha yüksek bulmuştur. Kaleciler, kaleyi etkili şekilde korumak ve kurtarış yapmak için çeviklik, patlayıcı güç ve hızlı refleksler gibi belirli fiziksel niteliklere ihtiyaç duyar.

Son dönemdeki tanımlayıcı çalışma bulgularına göre 2. lig seviyesinde erkek kalecilerde boy uzunluğu 188.7 ± 5.5 cm ve vücut ağırlığı 94.3 ± 6.8 kg (Mickhalsik ve ark., 2015); boy uzunluğu 189.8 ± 2.2 cm, vücut ağırlığı 87.4 ± 8.7 kg ve vücut yağ yüzdesi $\% 10.0 \pm 0.8$ olarak (Povoas et al., 2014) tespit edilmiştir. Kadın plaj hentbolcularında yapılan bir araştırmaya göre kaleciler en yüksek vücut ağırlığına ve beden kütle indeksi (BKİ) sahip olmakla birlikte oyun kuruculardan daha düşük kas kütlelerine sahip olarak gözlemlenmiştir (Pueo, 2020). Benzer olarak kalecilerin hentbolda en yüksek yağ yüzdesine sahip pozisyon olduğu ancak esneklik açısından en iyi değerlere ulaştıkları belirlenmiştir (Lijewski, 2019).

İç yük değerleri incelendiğinde kalecilerin maç sırasında maksimal nabız değerlerinin ortalama $\%78.4 \pm 5.9$ atım/dak (Manchado, 2013) ve $\% 70 \pm 11.0$ atım/dak (Povoas, 2014) ile maçlarda fizyolojik gereksinimleri olduğu görülmüştür. Saha oyuncularıyla (kanat, pivot ve oyun kurucular) karşılaştırıldığında kalecilerin maç sırasında daha düşük ortalama nabız değerleri gösterdiği anlaşılmaktadır (García-Sánchez, 2023). Ancak hentbolda pozisyon farklarına göre iç yük yanıtları en düşük çıkan kaleci ve pivot pozisyonlarındaki oyuncuların dış yük yanıtlarının daha yüksek olabileceği dolayısıyla iç ve dış yük değerlerine ait daha fazla veri toplanarak daha açık bir tartışma yapmanın mümkün olduğu düşünülmektedir.

Kurtarışlar ve etkililik

Hentbolda kaleci hem savunma hem de hücum olmak üzere çok yönlü role sahiptir. Savunmada son oyuncuysen, hücumu başlatan ilk oyuncu olarak hızlı hücum çıkışta etkin olması nedeniyle bir kaleci hentbol maçı sırasında belirleyici faktörlerden biridir. Son yıllarda, üst düzey takımların her zaman üst düzey kalecileri olmuştur. İyi bir kaleci, iyi bir takımı daha

da iyi hale getirebilir ve ortalama bir takımı daha iyi ve rekabetçi olmaya zorlayabilir (Hatzimanouil, 2011).

Özellikle çok sayıda maçın oynandığı turnuvalarda kalecilerin takımlarının şampiyona sıralamasına önemli ölçüde etkisi olduğu bilinmektedir. Bir analiz araştırmasında, İspanyol erkek hentbol liginin son altı sezonunun verilerini kullanarak kalecinin verimliliğinin takım performansı üzerindeki etkisi araştırılmıştır (Pascual, Lago & Casáis, 2010). Buna göre kalecinin verimliliği ne kadar yüksekse, takımın sıralaması o kadar yüksek olmaktadır. Özellikle, iyi takımlar daha yüksek kaleci etkinliği göstermiştir ve kalecinin bir maçtaki etkinliği ne kadar yüksek olursa takımının maçı kazandığı görülmüştür.

Kurtarış yüzdesi hentbolda kaleci performansını değerlendirmek için kullanılan en yaygın yöntemlerden biridir. Turnuva boyunca kalecilerin ortalama kurtarış yüzdesi %30 olarak belirlenirken en az dış atışlarda başarı göstermişlerdir. Buna karşın, hızlı hücum ve dalarak atışlarda savunma müdahalesi olmadığı bire bir pozisyonlarda en yüksek başarı yüzdesine sahip oldukları dikkat çekmiştir (Hansen, 2015). İspanya birinci hentbol liginde yapılan bir araştırmada kalecilerin kurtarış oranındaki %1'lik bir iyileşmenin takımların lig bitirme sıralamasında 0,57'lik bir artışla sonuçlanacağını bulmuştur (Pascual, Lago & Casáis, 2010).

Son yıllarda hentbolda Dünya Şampiyonası, Avrupa Şampiyonası ve Olimpiyat Oyunları gibi büyük organizasyonlarda kaleci performansları ve takım başarıları birbiriyle yakından ilişkili bulunmuştur. Erkekler Dünya Şampiyonası'nda (2019), en iyi performans gösteren kaleci, %38,07 kurtarış yüzdesi ve %85,7 verimlilik derecesi ile Fransa'dan Vincent Gerard olmuştur. Aynı yıl düzenlenen Kadınlar Dünya Şampiyonası'nda %38,49 kurtarış yüzdesi ve %86,5 verimlilik derecesi ile Hollandalı Tess Wester en başarılı kaleci olmuştur. 2020 Erkekler Avrupa Şampiyonası'nda %39,25 kurtarış yüzdesi ve %84,2 verimlilik derecesi ile Almanya'dan Andreas Wolff Kadınlar Avrupa Şampiyonası'nda ise (2020) %42,47 kurtarış yüzdesi ve %91,3 verimlilik derecesi ile Norveç'ten Linn Jorum Sulland turnavadaki en iyi kaleciler olmuştur.

Savunma ve kaleci iş birliği

Kaleci saha oyuncularının hareketlerinden önemli ölçüde farklı olan spesifik teknik ve taktik hareketler uygulamaktadır (örneğin; 6 m alanı içinde kurtarış yapmak için alt ekstremiteleri kullanabilmesi). Ancak, kalecinin bireysel davranışları bireysel branşlardaki sporcuların aksine grup ve takım iş birliği yapmak üzere birleştirilmelidir. Kaleciler etkin bir savunma yapabilmek için takım arkadaşlarıyla işlevsel iş birliğine ihtiyaç duyar. Atış sırasında

topun uçuş süresi (atış hızı ya da yakın pozisyondan yapılması sonucu) kalecinin görsel bilgiyi işlemlerini kısıtlayabilir dolayısıyla topun hızı kalecinin hamlesi ve kurtarıyla doğrudan ilişkilidir (Debanne & Laffaye, 2011). Bir defans oyuncusu ile temas halinde yapılan atış sırasında, defans oyuncusunun eylemleri sonucunda kalenin belirli bölümlerine atış yapılması engellenir ve kalecinin savunması gereken alan küçültülür. Bunu desteleyen bir araştırma sonucuna göre Zapardiel ve arkadaşları (2019), bir savunma müdahalesi olmasına kıyasla savunmacı ile temas olmadan yapılan atışların daha yüksek etkililiğini göstermiştir, Ek olarak, artan savunma eylemleri sırasında topun uçuş hızında azalma olduğunu gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Rivilla-Garcia ve ark., 2016).

Krawczyk ve arkadaşları (2020a), savunmayla kalecinin iş birliğini araştırdığı çalışmada uzak atışlara karşı savunmada kalecilerin ve defans oyuncularının rolünü Polonya Erkekler Hentbol Süper Ligi maçlarının video kayıtlarının analiz edilmesiyle incelemiştir. Çalışma sonuçları, kalecilerin topu kanat pozisyonundan yapılan atışlara göre uzak atış yapıldığında kurtarış olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bunda kalecinin önünde bir savunma oyuncusunun bulunmasının kalecinin topu kurtarma becerisi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya göre savunma oyuncusu varken kalecinin daha az kurtarma girişiminde bulunuyor bunun yerine pozisyonlarında kalıp defans oyuncusunun şutu bloke etmesini beklediklerini göstermiştir. Çalışma defans oyuncularının uzak mesafeden oyun kurucu atışlarında şutları bloke etmede kalecilere göre daha etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Buna göre savunma kaleci iş birliğinin uzak mesafe oyun kurucu atışlarında çok önemli bir rol oynadığı ve savunmacı varlığının kalecilerin hareketlerini önemli ölçüde etkileyebileceği öne sürüldüğü üzere hentbolda atışlara karşı savunma stratejilerini geliştirmek isteyen antrenörler ve oyuncular için faydalı olabilir.

Benzer analiz yöntemini kullanarak Krawczyk ve arkadaşları (2020b), kanat ve pivot pozisyonları gibi yakın atışlar sırasında savunma katılımını ve kalecilerin kurtarışlarına olan etkilerini araştırmıştır. Çalışma sonuçları, defans oyuncularının pivot pozisyonundan atılan şutlarda savunmaya kanat pozisyonundakilere göre daha önemli katkı verdiğini göstermiştir. Savunmacılar pivot pozisyonundan şutları bloke etmede kanat pozisyonundan daha başarılıydı. Bir defans oyuncusu varken kalecinin topu kendisi kurtarmaya çalışmak yerine pozisyonda kalması ve savunmacının atışı bloklaması yönünde davranışı daha olası bulunmuştur. Ancak, savunma oyuncusu olmadığında, özellikle şut kanat pozisyonundan yapıldığında, kalecinin topu kurtarmaya çalışma olasılığı daha yüksekti. Bu senaryoda, şutun kurtarılıp kurtarılmayacağına karar vermede kalecinin eylemlerinin önemini göstermektedir. Sonuç

olarak, defans oyuncularının hentbolda pivot pozisyonundan şutlara karşı savunmada kritik bir rol oynadığını, kalecinin eylemlerinin ise kanat pozisyonundan şutlara karşı savunmada daha önemli olduğunu ortaya koymuştur. Literatürde buna benzer olarak, kaleye daha yakın birinci hat oyuncularının (kanatlar ve pivot pozisyonu) defans oyuncusu ile temas halinde, temassız atıştan daha fazla atış yaptığı gösterilmiştir (Zapardiel ve ark., 2019).

Kurtarış stratejileri

Antizipasyon (öncelleme)

Kaleci kurtarış yapmak üzere hamlesini atıştan önce yapmaya başlar; atış yapan oyuncunun elinden top çıkmadan önce hareket etmektedir. Kaleci tarafından seçilen hamle yönü ve kurtarış tekniği sahadaki durumun analizi (blok, fırlatan elin pozisyonu, atış pozisyonu ve savunan oyuncular) sonunda oluşmaktadır. Aslında kaleciler çoğu kez belirli bir hücum oyuncusunun alışkanlıklarını izlemiş ve çalışmış oldukları için önceden bilerek tepki vermektedirler (Struzik, 2020).

Kalecilerin kurtarış yapma başarıları büyük ölçüde reaksiyon hızlarına ve hücum oyuncularının hamlelerini tahmin etmelerine bağlıdır. Ayrıca, şutun atıldığı pozisyonun ya da atış formundan kaynaklı değişken olan topun yörüngesi ve kalecinin topu görüp algılaması, kurtarış potansiyelini etkilemektedir (Hatzimanouil ve ark., 2022).

Huesmann ve arkadaşları (2022), çalışmasında elit hentbol kalecilerinin atışları algılama ve yaptıkları eylem analiz edilmiş ve algı-eylem eşleşmesi ve öncellemeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Buna göre daha yüksek düzeyde algı-hareket eşleşmesine sahip kaleciler, daha yüksek öncelleme becerisi göstermiştir. Ek olarak çalışma bulguları, algı-eylem birleştirme ve tahmin etme yeteneklerinin derecesinin farklı şut türleri arasında değiştiğini göstermiş ve en yüksek seviyelerin kanat pozisyonundan yapılan şutlarda gözlemlenmiştir.

Buna göre algı-eylem eşleşmesinin kalecilerde kritik bir etken olduğu ve geliştirilmesinin hentbol kalecilerinde daha iyi öncelleme gücüne yol açabileceğini öne sürmektedir. Hentbolda kaleciler rakibin şutlarına karşı kalelerini etkili bir şekilde savunmak üzere antizipasyon stratejilerini kullanmaktadır ve en yaygın olanları şunlardır:

Rakibi Analiz Etmek: Kaleciler, bir sonraki hamlelerini tahmin etmek için rakiplerinin oyun stilini ve alışkanlıklarını analiz eder. Rakip oyuncuların pozisyonlarını ve hareketlerini inceler, şut paternlerini gözlemler ve topu durdurmak için daha iyi konumda olmak için öncelleme yaparlar. Dahası, kaleciler, sonraki atışlarda hücum oyuncularının beden dilini okumaya çalışırlar. Atış yapılacağı yeri tahmin etmek için rakip oyuncunun ya da atış kolun

konumu veya bakışın yönü gibi görsel ipuçları ararlar. Öncelleme stratejisine katkı veren bir diğer prensip ise kalecilerin atış ve rakiplerle ilgili bilgileri hafızada etkili biçimde depolama ve geri çağırma ile ilgilidir. Atışla ilgili tüm bilgileri (topun, hücum oyuncusunun ve defans oyuncularının konumları gibi) akıllarında tutabilmeleri ve bu bilgileri çabuk alınması gereken kararlar için kullanabilmeleri gerekmektedir.

Pozisyon alma: Bir kalecinin kaledeki konumu, kurtarış yapabilmek için ön şarttır. Kaleciler hücum oyuncusunun, topun (atış kolunun) konumuna ve atışın yörüngesine göre pozisyon almalıdır. Pozisyon almak için ise bacak çalışması kritik öneme sahiptir; kalecilerin kalede hızlı ve verimli bir şekilde hareket etmesi kurtarış sırasında hamlenin yapıldığı yerin doğruluğu ve dolayısıyla başarı yüzdesini etkileyeceği için. Ek olarak, kaleciler doğru pozisyonda olduklarından emin olmak ve rakip takımın oyun ve atış tercihlerini anlamak için savunmadaki takım arkadaşlarıyla iletişim kurmaktadır.

Dikkat ve Konsantrasyon: Kaleciler, hücum oyuncularının hareketlerine ve atışlara (topa) odaklanmak için maç boyunca yüksek düzeyde dikkat ve konsantrasyon sağlamalıdır. Dikkat dağıtıcı unsurları göz ardı edebilmeleri ve tamamen oyuna dahil olabilmeleri görsel algılarını etkileyen bir bilişsel işlemdir. Başarılı bir kalecinin zihinsel olarak güçlü olması ve baskı altında odaklanıp sakin kalabilmesi gerekir. Oyun boyunca konsantrasyonlarını koruyabilmeli ve yüksek basınçlı durumlarda bile sakin ve odaklanmış durumda kalmalıdır.

Kurtarışın başlama anı, atışlar sırasında takım hentbol kalecilerinin hareketlerini ayırt edebilen kritik bir faktördür. Kurtarışın başlaması, kalecinin kurtarış yapmak için topa doğru hareket etmeye başladığı anı ifade eder. Hamle tekniği ve zamanlaması kurtarış başlangıç anı için öncelleme ile kaleci performansını etkileyen faktörlerdendir. Topun gidiş yönüne ve hızına bağlı olarak kalecinin topa doğru hızlı veya yavaş hareket etmesi gerekebilir.

Yaralanmalar

Hentbol oldukça sert temasa dayalı bir spor branşı olmasına rağmen kalecilerin farklı oyun dinamiklerine maruz kalmaları yaralanma çeşitlerini kısmen saha oyuncularından ayırmaktadır. Yine de kaleciler için dahi yaygın görülen yaralanma türleri ve mekanizmaları oyun seviyesi, bireysel teknikler ve fiziksel kapasite gibi diğer faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir.

Hentbol kalecileri sık topa temas nedeniyle parmak ve el yaralanmalarına eğilimlidir. Yaygın yaralanmalar arasında parmak burkulmaları, çıkıklar, kırıklar ve tendon yaralanmaları bulunur. Bunun yanında hentbol kalecilerinde gözlemlenen, şutları bloke ederken sıklıkla

bileklerinde ve dirseklerinde tekrarlayan hiperekstansiyon travmasına maruz kalırlar. Hentbol kalecisi dirseği fenomeni olarak da adlandırılan bu yaralanmanın aşırı kullanıma bağlı oluşan spesifik bir yaralanma türüdür. Epidemiyolojik bir araştırmaya göre, Avrupa hentbol takımı kalecilerinin yaklaşık %75'inin kariyerleri boyunca, özellikle bu tür yaralanmalar nedeniyle dirsek sorunları yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bu dirsek yaralanması, aralıklı dirsek ağrısı belirtilerinin dönemsel tekrarlaması nedeniyle kronik olarak tanımlanmıştır. Kapsül rüptürü, fleksör-pronator orijin rüptürü, medial kollateral bađ uzaması ve ara sıra bađ rüptürü veya kıkırdak ayrılması gibi çeşitli anatomik lezyonlar tanıları görülmüştür (Tyrdal & Bahr, 1996). Dirsekte tekrarlayan hiperekstansiyon travması hentbol kalecilerinde patolojik değişikliklere neden olduğu görülmüş olup (Popovic & Lemaire, 2002) dirsek yaralanmalarının neredeyse %95'inin hiperekstansiyon travmasından kaynaklandığı gözlenmiştir (Seil ve ark., 1998). Ek olarak kadın kalecilerde karşı cins meslektaşlarına paralel olarak sık görülen dirsek problemlerinin yanında bel ağrısı problemleri görüldüğu tespit edilmiştir (Tyrdal, 1992; Mónaco ve ark., 2019). Son olarak, kaleciler şutlardan veya rakiplerle çarpışmalardan kaynaklanan kafa ve yüz yaralanmaları riskiyle karşı karşıyadır. Her ne kadar son Kural değişiklikleriyle kalecilerin yüzüne gelen topları azaltmaya yönelik ceza uygulaması getirilse de özellikle yakın atışlar sırasında savunma müdahalesi nedeniyle bu travma kafa travmaları ve zaman zaman laserasyonlara neden olabilir.

SONUÇ

Bu mini derleme ile hentbol kalecilerinde fiziksel gereksinimler ve kurtarış performansı ile öncelleme, kurtarış stratejileri ve yaralanma gibi önemli performans bileşenleri son yıllarda bu alanda üretilen bilimsel literatür taranarak incelenmiştir. Rakibi analiz etme, atışı algılama ve öncelleme becerisi hentbol kalecileri için hamle başlama anı ve dolayısıyla kurtarış etkinliği için hayati bir role sahip olduğu anlaşılmaktadır. Antrenörler, video analizi, algısal antrenman ve karar verme egzersizleri gibi çalışmalarla öncelleme yeteneklerini geliştirmelidir (video analizi ve geri bildirim oturumları vb). Bu sayede atış sırasında doğru pozisyon alma ve hamle yaparak performansları arttırabilirler. Ek olarak, atışlarla ilgili şut pozisyonu ve top yörüngesi ile ilgili bilişsel antrenman uygulamaları karar verme, reaksiyon süresi ve mekansal farkındalığı geliştirebilir. İkincil olarak, hentbol kalecilerinin fiziksel gereksinimleri hakkında elde edilen bulgular doğrultusunda etkili antrenman programları tasarlanmasında ve yaralanmayı önlemede çok önemli bir rol oynayabilir. Patlayıcı hareketleri başarılı şekilde uygulayabilmek üzere kalecilerde kuvvet, çeviklik ve esneklik gelişimi hedefleyen pozisyona özgü kondisyon optimize edilmelidir. Bu mini inceleme, hentbol kaleci performansında beklenti, bilişsel işlev,

fiziksel talepler, yaralanmayı önleme ve kurtarma başarısının önemini vurgulamaktadır. Bu faktörleri anlamayarak hentbol antrenörleri, sporcular ve araştırmacılar antrenman stratejilerini optimize edebilir, yaralanma risklerini azaltabilir ve genel performansı artıracak pratik çıkarımlar kazanabilir. Son olarak, hentbol kalecisi ve performans faktörlerinin anlaşılması için daha fazla antrenman girişimi araştırma verisi ve çok sayıda maç ve turnuvada kaleci performans analizi çalışmasına ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Debanne, T., & Laffaye, G. (2011). Predicting the throwing velocity of the ball in handball with anthropometric variables and isotonic tests. *Journal of Sports Sciences*, 29(7), 705-713.
- Dumitru, D. C. (2010). The importance of a specific warm-up on the performance of the handball goalkeeper. *Journal of Physical Education & Sport*, 28(3), 23–31.
- García-Sánchez, C., Navarro, R. M., Karcher, C., & Rubia, A. (2023). Physical demands during official competitions in elite handball: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(4), 3353. <https://doi.org/10.3390/ijerph20043353>
- Hansen, C., Sanz-Lopez, F., Whiteley, R., Popovic, N., Ahmed, H. A., & Cardinale, M. (2017). Performance analysis of male handball goalkeepers at the World Handball championship 2015. *Biology of sport*, 34(4), 393-400.
- Hatzimanouil, D. (2011). Six + one: Technic – Tactic – Goalkeeper’s training in handball.
- Hatzimanouil, D., Saavedra, J. M., Stavropoulos, N., Pic, M., Mavromatis, G., & Lozano, D. (2022). Performance analysis of goalkeepers and final team rankings in men's international handball championships. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(8), 1905-1914.
- Huesmann, K., Loffing, F., Büsch, D., Schorer, J., & Hagemann, N. (2022). Varying degrees of perception-action coupling and anticipation in handball goalkeeping. *Journal of Motor Behavior*, 54(4), 391-400. DOI: 10.1080/00222895.2021.1984868
- Justin, I., Vuleta, D., Pori, P., Kajtna, T., & Pori, M. (2013). Are taller handball goalkeepers better? Certain characteristics and abilities of Slovenian male athletes. *Kinesiology*, 45(2), 252-261.
- Krawczyk P., & Bodasiński S. (2020a). The participation of the defender and the actions of handball goalkeepers’ during throws from pivot and wing positions. *Journal of Physical Education and Sport*, 20, 3298-3305.
- Krawczyk P., Cackowski M. & Dziubek Ł. (2020b) The participation of the defender and the actions of handball goalkeepers in the situation of throws from backcourt positions. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 20(3), 445-455, DOI: 10.1080/24748668.2020.1753966
- Lijewski, M., Burdukiewicz, A., Pietraszewska, J., Stachoń, A., Andrzejewska, J., & Chromik, K. (2019). Anthropometric and strength profiles of professional handball players in relation to their playing position–multivariate analysis. *Acta Of Bioengineering And Biomechanics*, 21(4), 147-155.
- Luteberget, L. S., & Spencer, M. (2017). High-intensity events in international women’s team handball matches. *International Journal Of Sports Physiology And Performance*, 12(1), 56-61.
- Manchado, C., Pers, J., Navarro, F., Han, A., Sung, E., & Platen, P. (2013). Time-motion analysis in women’s team handball: importance of aerobic performance.
- Michalsik, L. B., Aagaard, P., & Madsen, K. (2015). Technical activity profile and influence of body anthropometry on playing performance in female elite team handball. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 29(4), 1126-1138.

- Mónaco, M., Rincón, J. A. G., Ronsano, B. J. M., Whiteley, R., Sanz-Lopez, F., & Rodas, G. (2019). Injury incidence and injury patterns by category, player position, and maturation in elite male handball elite players. *Biology Of Sport*, 36(1), 67-74.
- Pascual, X., Lago, C., & Casáis, L. (2010). The influence of the goalkeeper efficiency in handball teams performance. *Apunts Educ Fís Deporte*, 99(1), 72-81.
- Popovic, N., & Lemaire, R. (2002). Hyperextension trauma to the elbow: radiological and ultrasonographic evaluation in handball goalkeepers. *British Journal Of Sports Medicine*, 36(6), 452-456.
- Póvoas, S. C., Ascensão, A. A., Magalhães, J., Seabra, A. F., Krstrup, P., Soares, J. M., & Rebelo, A. N. (2014). Physiological demands of elite team handball with special reference to playing position. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 28(2), 430-442.
- Pueo, B., Espina-Agullo, J. J., Selles-Perez, S., & Penichet-Tomas, A. (2020). Optimal body composition and anthropometric profile of world-class beach handball players by playing positions. *Sustainability*, 12(17), 6789.
- Rivilla-Garcia, J., Calvo, J.L., & van den Tillaar, R. (2016). Comparison of throwing velocity between first and second offensive line handball players. *Kinesiologia Slovenica*, 22(3), 5-15.
- Seil, R., Rupp, S., Tempelhof, S., & Kohn, D. (1998). Sports injuries in team handball: a one-year prospective study of sixteen men's senior teams of a superior non professional level. *The American Journal Of Sports Medicine*, 26(5), 681-687.
- Struzik, A. (2020). The handball goalkeeper—characteristics of the position, play, techniques, training. *Central European Journal of Sport Sciences and Medicine*, 32, 97-113.
- Tyrdal, S., & Bahr, R. (1996). High prevalence of elbow problems among goalkeepers in European team handball—'handball goalie's elbow'. *Scandinavian Journal Of Medicine & Science In Sports*, 6(5), 297-302.
- Zapardiel, J. C., Vila, H., Manchado, C., Rivilla-Garcia, J., Ferragut, C., & van den Tillaar, R. (2019). Effect of opposition and effectiveness of throwing from first and second line in male elite handball during competition. *Kinesiologia Slovenica*, 25(1), 35–44.